STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA A COMUNEI BUJORENI, JUDETUL VALCEA 2021-2027

PREZENTA STRATEGIE S-A INTOCMIT PENTRU PERIOADA 2021 - 2027

Bujoreni, Judetul Valcea,

„O comună dinamică, confortabilă, atractivă!"

Biserica Bogdanesti Mihail si Gavril

Biserica Bujoreni Adormirea Maicii Domnului

Biserica Gura Vaii Sf. Gheorge

Biserica Olteni Sf. Nicolae

Biserica Olteni Sf. Nicolae (2)

Capela Cimitir Malul Alb

Casa Taraneasca

Dispensarul Medical Bujoreni

Muzeul Satului Bujoreni

Primaria Bujoreni

CUPRINS

I. INTRODUCERE....4

II. CORELAREA STRATEGIEI CU DOCUMENTELE STRATEGICE LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN....6

III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA....46

III.1 Partea I. Prezentarea localitatii – Analiza diagnostic....46

III.1.1 Prezentarea principalelor caracteristici geografice....46

III.1.2 Istoricul comunei....53

III.1.3 Populatie - demografie....54

III.1.4 Patrimoniu arhitectural si cultural....55

III.1.5 Economia locala....61

III.1.5.1 Repartizarea populatiei active....61

III.1.5.2 Agricultura....62

III.1.6. Servicii si infrastructuri medico-sociale....66

III.1.7 Activitati sociale si institutii locale....68

III.2 Partea a II-a. Analiza SWOT....69

III.3 Partea a III-a. Dezvoltarea Strategica a Comunei Bujoreni....79

III.3.1Misiune,Viziune,Obiective....79

III.4 Partea a IV-a. Portofoliul de proiecte 2021-2027....80

III.5 Surse de finantare pentru Portofoliu – GAL/PNDR/PNDL....84

III.6 Concluzie....86

IV.BIBLIOGRAFIE....87

I. INTRODUCERE

Comuna Bujoreni, a cărei strategie este prezentată prin acest document cuprinde 7 sate: Bogdănești, Bujoreni, Gura Văii, Lunca, Malu Alb, Malu Vârtop și Olteni (reședința).

Realizarea strategiei de dezvoltare locala a comunei Bujoreni a avut ca punct de plecare nevoile identificate la nivel local si potentialul endogen al localitatii iar implementarea ei va contribui la realizarea unei dezvoltari dinamice, dezvoltare care va fi programata si coordonata de autoritatile locale ce vor reprezenta factorul decizional si care vor purta responsabilitatea evolutiei in timp.

Crearea condițiilor necesare dezvoltării locale reprezintă o necesitate dar și o provocare pentru toate comunitățile din statele membre ale UE, autorităților administrației publice locale revenindu-le responsabilitatea stabilirii priorităților de dezvoltare în acord cu specificul zonei, dar care să se plieze pe PRIORITĂȚILE REGIONALE, NAȚIONALE ȘI EUROPENE și implicit pe oportunitățile de finanțare disponibile în acest context.

În perioada 2007 – 2013, comunitățile rurale din România au avut la dispoziție oportunități de finanțare a nevoilor în domeniul infrastructurii sau serviciilor, pentru întâmpinarea cărora multe dintre acestea nu au fost pregătite, ratând proiecte relevante și generatoare de creștere economică sau orientându-se către priorităţi care s-au dovedit a nu fi cele reale în LIPSA UNEI VIZIUNI STRATEGICE ADECVATE.

În perioada 2021 – 2027, comunitățile rurale au o nouă șansă de care trebuie să profite in numele locuitorilor, învățând din greșelile anterioare sau dimpotrivă, îmbunătățindu-și performanțele, iar punctul de pornire trebuie să fie procesul de elaborare și promovare a strategiilor de dezvoltare locala, integrat intr-un demers de planificare strategica ce vizează abordarea integrată a tuturor aspectelor de natură economică, sociala și teritoriala și asigurarea finanțării multifond a priorităților stabilite în acord cu reglementările europene și naționale în domeniu, cât și cu alte documente programate și strategice la nivel european si național, cu strategiile

europene orizontale/sectoriale cu impact asupra priorităților de dezvoltare și obiectivelor care trebuiesc atinse de Statele Membre, dintre care:

- Strategia Europa 2030, strategiile pentru creștere și ocupare etc.
- Regulamentele europene privind Politica de Coeziune, Politica Agricolă Comună și Politica Comună în Domeniul Pescuitului, Cadrul Strategic Comun, precum și regulamente specifice pentru fiecare Fond în parte, inclusiv cele pentru FEADR și FEPAM
- Documentele de planificare si politicile relevante la nivel național, regional, județean.
- Planul de Dezvoltare Regionala al regiunii Sud – Muntenia pentru perioada 2021 – 2027;
- Planul Național de Dezvoltare Rurală 2021– 2027;

Strategia de dezvoltare a COMUNEI BUJOREENI pentru perioada 2021 – 2027 reprezintă un instrument de planificare a obiectivelor care reflectă nevoile actuale ale comunității și atingerea acestora în viitor, un instrument de lucru al administrației publice locale, agreat de întreaga comunitate locala, care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiective superioare sau către premisele obiectivelor, fără ca pe parcurs să existe abateri datorate urgențelor ce pot interveni în anumite momente.

În aceeași măsura Strategia de Dezvoltare Locala a Comunei Bujoreni va fi un instrument pus la dispoziție tuturor factorilor interesați în programul economico-social al comunei, iar pe de alta parte, tiparul traseului armonios pentru orizontul de timp propus până în anul 2027.

Strategia de Dezvoltare Locala se dorește a fi un ghid de prezentare a tuturor obiectivelor de dezvoltare, indicând totodată direcțiile de dezvoltare specifice, și in final detaliate în acțiuni punctuale ce se vor constitui ca viitoare proiecte ale administratiei publice locale. Pe baza Strategiei se fundamentează și se justifica

cererile de finanțare pentru atragerea de resurse financiare nerambursabile din diferite fonduri speciale.

Deși este realizată pentru administrația publică locala Strategia va sta la baza investițiilor tuturor persoanelor juridice care activează pe teritoriul comunei. Strategia, ca document, este necesară în contextul in care România ca tară a Uniunii Europene poate să acceseze fonduri europene/comunitare. Acest lucru creează pe de o parte oportunitatea dezvoltării durabile a comunităților cu ajutorul fondurilor europene, dar în același timp se creează noi presiuni asupra competitivității economice locale.

Valorificarea acestor noi oportunități cere însă alocarea unor resurse semnificative din partea actorilor locali, atât la nivelul capacității administrative necesare pentru accesare, implementare și monitorizarea adecvată a acestor fonduri, cât și de ordin financiar, de furnizare a cofinanțării obligatorii.

Astfel că, este necesară o prioritizare clara a inițiativelor de dezvoltare, fundamentată pe o analiza riguroasă a situației locale specifice, încât să fie maximizat impactul socio-economic al acestor investiții, în contextul resurselor limitate disponibile pentru mobilizare in orizontul de timp 2014 - 2020.

II – CORELAREA STRATEGIEI CU DOCUMENTELE STRATEGICE LA NIVEL EUROPEAN, NAȚIONAL, REGIONAL ȘI JUDEȚEAN

II.1. CORELAREA CU STRATEGIA "EUROPA 2030"

Obiectivul general al acestei strategii este transformarea UE într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategi sunt:

- Creștere inteligentă;
- Creștere durabilă;
- Creștere favorabilă incluziunii sociale.

Printre țintele Strategiei Europa 2030 se numără:

- Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%;
- Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 3% din PIB-ul Uniunii Europene;
- Obiectivul 20/20/20 în materie de energie și schimbări climatice
    1. Emisiile de gaze cu efect de seră cu 20% sub nivelul inregistrat in 1900;
    2. 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile;
    3. Creșterea cu 20% a eficienței energetice;
- Rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%;
- Ponderea tinerilor cu vârsta între 30 – 34 ani, absolvenți ai unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 10%;
- Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane.

- Strategia Europa 2030 are 11 obiective tematice:
- Demnitate umană
- Stabilitate regională și globală
- Planetă sănătoasă
- Societăți reziliente și echitabile
- Economii prospere.
- Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
- Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
- Investiții în competnțe, educație și învățare continuă;
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
- Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică.

- Liniile directoare strategice ale Uniunii Europene indică trei priorități:
  1. Îmbunătățirea atractivității Statelor Membre, regiunilor și orașelor, prin îmbunătățirea accesibilității, asigurarea unui nivel și a unei calități adecvate a serviciilor și protejarea mediului înconjurător.

  2. Încurajarea inovării, antreprenoriatuluișidezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere, prin promovarea capacității de cercetare-inovare, inclusiv a noilor instrumente TIC.

  3. Crearea de noi locuri de muncă, mai bine plătite, prin atragerea de noi persoane în procesul de ocupare și in activități antreprenoriale, îmbunătățirea adaptabilității lucrărilor și a firmelor și investițiile în capitalul uman.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă se structurează astfel :

1. ECHITATEA SOCIALĂ – prin care națiunile în curs de dezvoltare trebuie să aibă posibilitatea de a-și satisface nevoile de bază în ceea ce privește ocuparea forței de muncă, alimentația, asigurarea energiei, apei și canalizării;
2. CREȘTEREA ECONOMICĂ – la nivelul națiunilor în curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vieții din țările dezvoltate;
3. MEDIUL – cu nevoia de a conserva și îmbunătății baza de resurse disponibile prin schimbarea treptată a modului în care trebuie să se dezvolte și să fie folosite tehnologiile.

II.2. CORELAREA CU CADRUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A ROMÂNIEI 2021 – 2027

Strategia de Dezvoltare Durabilă a României stabilește obiective concrete pentru trecerea, intr-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoaștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, strategia vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

Orizont 2020:

- Stabilirea unor standarde durabile de calitate și de cost pentru toate serviciile sociale, vizând în mod special pe cele destinate grupurilor vulnerabile
- Dezvoltarea unui sistem național de indicatori de incluziune socială prin integrarea tuturor bazelor de date din sfera asistenței sociale în regim digitalizat care să țină cont de mobilitatea socială; monitorizarea anuală efectivă a rezultatelor pe baza acestor indicatori
- Stimularea participării pe piața muncii a persoanelor apte de muncă aflate în risc de excluziune prin dezvoltarea măsurilor active de consiliere și asistență socială

Orizont 2030:

- Eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii
- Reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă
- Consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență, reabilitare ulterioară și compensare a pierderilor în caz de calamități naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

Țintele Strategiei Europa 2030 asumate de România sunt:

• Eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014

• Finalizarea cadastrului agricol

• Dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018

• Menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor cultivate și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite

• Creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone

• Creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole

• Menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure în zona montană. Menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri
- Digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie, pentru a eficientiza și a facilita intervențiile medicale, pentru a asigura populației accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente și medicamente și pentru monitorizarea eficientă a nevoilor
- Reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente, având ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile și defavorizate
- Reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE
- Creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare între autorități, medici, pacienți, organizații internaționale cu experiență în acest domeniu, reprezentanți ai companiilor în domeniu, precum și alți factori interesați
- Promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați și unde pot cere ajutor
- Stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile

- Reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament și prin promovarea sănătății și bunăstării mintale
- Reducerea mortalității cauzate de boli cronice
- Reducerea consumului de substanțe nocive

La nivelul Statelor Membre, Strategia Europa 2030 este implementată prin intermediul Programelor Naționale de Reformă(PNR).

Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2021 – 2027

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007 – 2013 și 2020, 2030 – obiective:

- ✓ Modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național;
- ✓ Creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor;
- ✓ Liberalizarea pieței interne de transport;
- ✓ Stimularea dezvoltării economice și a competivității;
- ✓ Întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național;
- ✓ Compatibilitatea cu mediul inconjurător.

Strategia de transport intermodal în România 2020 – obiective avute în vedere:

- ✓ Modernizarea și/sau construirea unor terminale intermodale și a infrastructurii aferente;
- ✓ Realizarea unor servicii intermodale de calitate;
- ✓ Implementarea unui sistem de urmărire, planificare și management a transportului;

- ✓ Intermodal de marfă, utilizând sistemele inteligente de transport disponibile pe piață
- ✓ Stimularea promovării sistemului național de transport intermodal.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului Național al României 2007 – 2026 are ca principale obiective transformarea României intr-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030. Obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are următoarele obiective:

- ✓ Valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental;
- ✓ Racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare;
- ✓ Structura și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane;
- ✓ Afirmarea solidarității urban-rural;
- ✓ Dezvoltarea rurală;
- ✓ Consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale;
- ✓ Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
- ✓ Creșterea competivității teritoriale;
- ✓ Protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Prin complexitatea proceselor și fenomenelor, prin amplitudinea provocărilor și problemelor care trebuie rezolvate, dezvoltarea durabilă a României a încetat de mult

să mai fie atributul exclusiv al elitelor politice, economice și intelectuale. În egala masură, dezvoltarea durabilă a țării privește pe fiecare cetățean al României și în consecință, necesită antrenarea, implicarea și participarea activă a acestuia, în cele mai adecvate modalități, potrivit cu interesele si capacitatea sa de a contribui la sustenabilitatea procesului economic și social al țării.

Participarea la elaborarea si implementarea acestei strategii reprezintă singura alternativă de a pune bazele unei platforme comune de acțiune la scara națională și locala, care să dea consistentă eforturilor comune, să modeleze viitorul României și să influențeze în bine viața oamenilor pentru mai multe decenii în viitor, în condițiile șanselor, oportunităților și rigorilor generate de globalizare, integrare în Uniunea Europeană și extindere a societății bazate pe tehnologia informației și a comunicațiilor.

Această strategie reprezintă, practic, un proiect deschis, în măsură să raspundă eficient și prompt la schimbările tot mai rapide de mediu economic, la conjuncturi interne și externe, la constrângerile existente și la cele generate de noul statut al României, de membru cu drepturi depline al comunității europene și euro-atlantice.

Trecerea de la viziunile pe termen scurt care își au virtuțiile, dar și limitele lor, la viziunile pe termen mediu și lung, care să armonizeze cerințele și direcțiile dezvoltării României cu cele ale integrării euro-atlantice, a devenit o necesitate evidentă.

Luând în considerare necesitatea adaptării spațiului urban și rural românesc la cerințele UE, prin promovarea unui sector eficient și viabil din punct de vedere economic și social în contextul perioadei ulterior integrării, strategia stabilește principalele direcții pentru dezvoltare ale României.

Situația actuală este caracterizată de o multitudine de factori care provoacă schimbări continue, atât intern cât și extern, schimbări cărora Uniunea trebuie să le facă față și deci să se afle într-o continuă adaptare.

PROGRAMAREA FONDURILOR EUROPENE NERAMBURSABILE ÎN PERIOADA 2021 – 2027

Proiectul legislativ UE pentru perioada 2021 – 2027 face referire la următoarele aspecte care stau la baza procesului de programare a fondurilor europene nerambursabile alocate în viitorul exercițiu financiar:

- ✓ Concentrarea tematica asupra priorităților Strategiei Europa 2020 pentru o ”creștere inteligentă, durabilă și incluzivă”, transpuse în CSC la nivel european;
- ✓ Un cadru unic de programe la nivelul fiecărui stat membru – numit Contract/Acord de Parteneriat (C/AP) 2014 – 2020, care va acoperi instrumentele structurare și fondurile destinate dezvoltării rurale și pescuitului, respectiv: Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune (FC), Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurarlă (FEADR), și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPM);
- ✓ Posibilitatea elaborării unor programe mini-fond în cazul implementării instrumentelor structurale;
- ✓ Oportunități extinse pentru abordarea teritorială a programării;
- ✓ Un accent crescut pe performanță și monitorizarea rezultatelor;
- ✓ Impunerea unor condiționalități macroeconomice, ex-ante și ex-post pentru accesarea/cheltuirea fondurilor;
- ✓ Simplificarea procesului de accesare și un mai bun management al fondurilor.

NOUTĂȚI PRIVIND FONDURILE EUROPENE

Făcând o analiză punctuală, comparativă între perioada 2007 – 2013 și 2014 – 2020 observam că apar noutăți în ceea ce privește diversele sectoare ale fondurilor europene.

- ✓ **Europă mai inteligentă:**

Componenta de Cercetare și Inovare va fi în continuare o prioritate de finanțare ce va presupune dezvoltarea și consolidarea capacităților de cercetare și inovare a organizațiilor prin crearea unor sisteme atractive de inovare (de ex. Sisteme SMART în Sanatate) și adaptarea tehnologiilor avansate pentru crearea unui sistem antreprenorial solid.

Dacă vom discuta despre Competitivitate, Autoritatile anunță că se dorește și în perioada următoare facilitarea accesului la finanțare a IMM-uri, sprijinirea acestora pentru internaționalizare și pentru investiții în noi tehnologii.

Digitalizarea va fi și ea un obiectiv ce va veni în beneficiul cetățenilor, a companiilor și autorităților statului.

În contextul unei economii bazată pe cunoaștere, vor fi dezvoltate la nivelul IMM-urilor competențele pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenoriat, inclusiv organizarea de stagii de pregătire practică, formare pentru implementarea standardului - sistem de Management a Inovării în companii. Totodată, vor fi dezvoltate și capacitățile administrative ale actorilor implicați în implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligentă.

- ✓ **Europă mai verde**

Daca ne gândim la proiectele din Energie, ca și obiective specifice propuse menționăm promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, promovarea energiei din surse regenerabile și dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E (Rețele Transeuropene de Energie).

Având în vedere că trăim într-o perioadă în care consecințele schimbărilor climatice și criza apei sunt principalele riscuri, Comisia sprijină finanțarea proiectelor care promovează adaptarea la schimbările climatice, a prevenirii riscurilor și a rezilienței în urma dezastrelor și care promovează gestionarea sustenabilă a apei.

Pentru promovarea tranziției către o economie circulară, se vor face investitii pentru extinderea si îmbunătățirea sistemelor integrate de gestionare a deșeurilor, pentru a crește reutilizarea și reciclarea acestora, pentru a preveni generarea deșeurilor și devierea de la depozitele de deșeuri.

Protecția naturii și a Biodiversității vor fi îmbunătățite prin dezvoltarea infrastructurii verzi (în special în mediul urban) și prin reducerea poluării.
În ceea ce priveste obiectivul mobilității Urbane, vor fi selectate acele proiecte prin care se va facilita accesul mai rapid și mai ieftin al populației în zona urbană.

- ✓ **Europă conectată**

O parte din finanțarea alocată României pentru această etapă (aprox. 30,6 mld. euro), va fi destinată obiectivului conectivitate, adică acelor investiții prin care se va facilita dezvoltarea unei rețele TEN-T durabilă, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală. Totodată, se vor avea în vedere si investițiile în infrastructură de bandă largă, de foarte mare capacitate, de tip Broadband.

- ✓ **Europă mai socială**

Prin aceasta operațiune, se dorește să fie implementat Pilonul european al drepturilor sociale, adică se vor urmări investiții pentru a îmbunătăți accesul la piața muncii prin politici active în domeniul pieței forței de muncă (ocupare), prin anticiparea nevoilor în materie de competențe și prin sprijinirea tranzițiilor și a mobilității pe piața muncii. De asemenea, vor fi analizate investițiile care vor îmbunătăți calitatea, eficacitatea și relevanța pieței forței de muncă, prin crearea unor sisteme de educație și formare performante. Și nu în ultimul rând, pentru realizarea acestui obiectiv, menționăm investițiile care vor favoriza incluziunea activă, pentru promovarea integrarii socioeconomice a comunităților marginalizate, pentru consolidarea accesului la servicii de calitate, pentru abordarea problemei deprivării materiale și pentru a investi în locuințe, în asistență medicală și în infrastructura de îngrijire pe termen lung.

- ✓ **Europă mai apropiată de cetățenii săi**

Vor fi sprijinite proiectele strategice de dezvoltare durabilă, care vor avea ca și scop investiții în turism (stațiuni turistice urbane de interes național), investiții în infrastructură din domeniul cultural, investiții în patrimoniul cultural, investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice.

În viitoarea perioadă de programare, 2021-2027, se anunță o abordare personalizată a dezvoltării regionale. Astfel, vor fi păstrate o parte din metodele de alocare a fondurilor (ex: PIB-ul pe cap de locuitor) și vor fi introduse noi criterii de selecție (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru o adaptare reală a intervențiilor la nevoile și specificul regional, prin descentralizarea gestiunii și implementării la nivelul autorităților locale.

CAPACITATEA DE ABSORBȚIE A FONDURILOR NERAMBURSABILE

Un subiect foarte dezbătut în legătură cu fondurile europene se referă la capacitatea de absorbție. S-au făcut numeroase analize în această direcție, încercându-se să se măsoare capacitatea de absorbție și să se compare cu gradul de absorbție al altor state.

Unul dintre studiile realizate chear pentru Directoratul pentru Politică Regională al Comisiei Europene DG Regio (2002) arată că există trei factori care influențează în mod decisiv capacitatea de absorbție:

- ✓ Situația macroeconomică,
- ✓ Situația cofinanțării,
- ✓ Capacitatea administrativă.

Considerăm că un al patrulea indicator al capacității de absorbție este maturitatea întregii societăți în ceea ce privește managementul proiectelor, al programelor și al portofoliilor de proiecte. Am putea sesiza la finalizarea implementării proiectelor, că avem o absorbție de 100%, dar impactul preconizat nu este cel așteptat, iar dezvoltarea la nivel comunitar nu este așa cum ne-am propus. Situați ar fi cea mai costisitoare în sensul că ar creea o aparență de succes și ar exercita o povară asupra cheltuielilor publice (prin necesitatea asigurării cofinanțării).

Etapele în accesarea fondurilor europene sunt:

- ✓ Elaborarea strategiei de dezvoltare a județului/localității, identificarea și prioritizarea proiectelor;
- ✓ Consultarea factorilor interesați (a publicului) pe parcursul acestui proces;
- ✓ Dezvoltarea proiectului (fie apelând la o firmă specializată, selectată în urma unui proces de achiziție publică, fie cu resursele umane proprii ale instituției solicitante);
- ✓ Găsirea unei surse de finanțare;
- ✓ Completarea și depunerea Cererii de finanțare;
- ✓ Evaluarea și selecția;
- ✓ Îndeplinirea condițiilor pre-contractuale (în special în cazul proiectelor de infrastructuri);
- ✓ Semnarea Contractului de finanțare;
- ✓ Implementarea proiectului;
- ✓ Evaluarea și auditarea proiectului.

În cazul proiectelor de infrastructură, care implică o documentație laborioasă, odată identificat un proiect, pentru dezvoltarea acestuia se parcurg următorii pași:

- ✓ Realizarea unui studiu de prefezabilitate (recomandabil pentru proiecte cu valori mari și soluții tehnice diferite);
- ✓ Elaborarea caietului de sarcini pentru realizarea studiului de fezabilitate;
- ✓ Atribuirea contractului pentru realizarea studiului de fezabilitate;
- ✓ Elaborarea studiului de fezabilitate, inclusiv analiza cost – beneficiu;
- ✓ Elaborarea bugetului;

- ✓ Elaborarea studiului de impact asupra mediului de către o firmă de specialitate, dacă este cazul;
- ✓ Aprobarea studiului de fezabilitate;
- ✓ Elaborarea cererii de finanțare pe baza studiilor efectuate de către o firmă de consultanță sau cu resurse proprii, dacă este cazul;
- ✓ Elaborarea altor documente, dacă este cazul (strategie de marketing, strategie de vizitare, matricea cadru logic, etc.);
- ✓ Completarea dosarului proiectului cu celelalte documente ssolicitate care țin de beneficiar;
- ✓ Depunerea proiectului.

Principalele etape în verificarea, evaluarea și selecția proiectelor sunt:

- ✓ Verificarea conformității administrative;
- ✓ Verificarea eligibilității (solicitantului, proiectului);
- ✓ Evaluarea tehnică și financiară;
- ✓ Evaluarea strategică (nu în toate cazurile).

Criteriile posibile de evaluare se pot referi la:

- ✓ Relevanța proiectului față de obiectivele programului, axei, domeniului, măsurii pentru care a fost depus spre finanțare;
- ✓ Calitatea soluției tehnice;
- ✓ Maturitatea proiectului;
- ✓ Durabilitatea (sustenabilitatea) proiectului;
- ✓ Capacitatea solicitantului de a implementa, opera și întreține proiectul;

REPERELE PROCESULUI DE PROGRAMARE 2021 – 2027

- ✓ Corelarea cu documentele strategice naționale (CSDR – Cadrul Strategic de Dezvoltare a României pentru perioada 2021 – 2027 și CSDTR – Cadrul Strategic de Dezvoltare Teritorială pentru perioada 2021 – 2027);
- ✓ Programarea integrată a fondurilor destinate politicii de coeziune și a celor destinate dezvoltării rurale și pescuitului într-un singur document strategic la nivel național – "Contractul
- ✓ Investiții Teritoriale Integrate;
- ✓ Utilizarea asistenței tehnice pe scară largă, inclusiv din partea IFI și JASPERS;
- ✓ Identificarea nevoilor de dezvoltare și a priorităților de dezvoltare;
- ✓ Elaborarea documentelor de programare și implementare;
- ✓ Dezvoltarea portofoliului de proiecte;
- ✓ Definirea cadrului instituțional.

CADRUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE A ROMÂNIEI 2021 – 2027 (CSDR) definește viziunea cu privire la domeniile în care România ar trebui să investească cu prioritate (politica națională de investiții).

Obiective tematice privind Cadrul Strategic de Dezvoltare a României 2021– 2027

O Europă mai inteligentă

- ✓ ***cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate***

1. Integrarea ecosistemului CDI național în Spațiu de Cercetare European (European Research Area)
2. Crearea unui sistem atractiv de inovare în industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizațională și de marketing)

3 Sprijinirea creării de noi companii inovative și creșterea ratei de supraviețuire a acestora

4 Consolidarea CDI în domeniul ***sănătății.***

- ✓ ***Digitalizare***

*5.Creșterea gradului de digitizare a serviciilor publice pentru societatea românească**uvernelor***
6.Digitizare pentru creșterea siguranței și îmbunătățirii serviciilor de mobilitate si transport
7. Soluții IT și digitizare în sănătate

- ✓ ***Competitivitatea***

8.Facilitarea accesului la finanțare pt IMM-uri, inclusiv prin încurajarea finanțării inițiale și timpurii a start-up-urilor cu potențial inovativ ridicat

9.Consolidarea competitivității economiei românești

10.Sprijinirea creării de noi companii și creșterea ratei de supraviețuire a acestora

O Europă mai verde

1. *Măsuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-și îmbunătăți performanța energetică*
2. *Renovarea clădirilor publice și rezidențiale în vederea îmbunătățirii eficienței energetice*
3. *Îmbunătățirea performanței energetice în industriile energointensive*
4. *Măsuri de sprijin pentru ESCOs*
5. *Îmbunătățirea eficienței energetice în domeniul încălzirii centralizate, alături de promovarea energiei din surse regenerabile pentru încălzirea și răcirea centralizată*
6. *Consolidarea capacității AM, a dezvoltatorilor de proiecte și a autorităților*

✓ **Promovarea energiei din surse regenerabile**

- *Creșterea ponderii de surse regenerabile în consumul de energie al clădirilor*
- *Măsuri de creștere a adecvanței rețelei naționale de energie electrică pentru a crește capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natură variabilă*
- *Echipamente şi sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice*

✓ **Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, rețele și stocare în afara TEN-E**

- *Implementarea de soluții digitale pentru izolarea defectelor și realimentarea cu energie*

- *Digitalizarea stațiilor de transformare şi soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare stații în SCADA(Trebuie decisă mutarea în OP1)*

- *Creșterea capacității disponibile pentru comerțul transfrontalier*

✓ **Schimbări climatice, riscuri, apă**

- *Managementul inundațiilor*

- *Reducerea impactului manifestării secetei si furtunilor asupra populației, proprietății și mediului.*

- *Măsuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv creșterea rezilienței la nivel național și adaptarea continuă la realitatea operațională*

- *Măsuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere*

✓ ***Promovarea gestionării sustenabile a apei***

- *Continuarea acţiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apă şi apă uzată, inclusiv prin consolidarea suplimentară si extinderea a operatorilor regionali.*
- *Finanțarea acțiunilor de consolidare a capacității de reglementare economică a sectorului de apă și apă uzată, astfel încât să se eficientizieze procesul de realizare a planurilor de investiții pentru conformare*
- *Continuarea investițiilor în managementul nămolului rezultat în cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratatre a apei potabile.*

- ✓ ***Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării***

-Dotarea Retelei Nationale de Monitorizare a Calitatii Aerului cu echipamente noi astfel încât să se continue conformarea cu cerințele de asigurare și controlul calității datelor și de raportare a RO la CE si achiziția de echipamente pentru măsurarea poluanților în aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE

-Implementarea măsurilor care vizeazăcresterea calitatii aerului : măsuri legate de îmbunătățirea sau înlocuirea instalațiilor individuale (casnice) de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor din mediul urban cu instalații mai performante ; finanțarea sistemelor de încălzire pentru scopuri de atenuare a schimbărilor climatice, atât la nivelul agenților economici cât și la nivelul sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică la nivelul autorităților publice și/ sau altor entități publice (spitale, unități de învățământ etc.) sau a instalațiilor individuale de încălzire a locuințelor/ gospodăriilor, utilizând gaz natural.

- ✓ ***Îmbunătățirea protecției naturii și a biodiversității, a infrastructurii verzi în special în mediul urban și reducerea poluării***

-Regenerarea spațiilor urbane degradate și abandonate, reconversia funcţională a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate şi reincluderea acestora în circuitul social/ economic sau ca rezervă de teren pentru viitoare investiții la nivelul orașelor, în vederea creării condiţiilor necesare pentru o dezvoltare durabilă urbană.

- Măsuri de remediere a siturilor contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor

O Europă mai conectată

- ✓ ***Dezvoltarea unei retele TEN-T durabila, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală***

-Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de ***transport rutier***

-Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrală și globală de ***transport pe calea ferată***

-Îmbunătățirea serviciilor de transport pe calea ferată *pe scurt și lung parcurs, prin creșterea capacității de transport și măsuri de reformă*

-Îmbunătățirea siguranței și securității pentru toate modurile de transport *și punerea în aplicare a strategiei adoptată privind siguranța traficului, pentru reducerea numărului de decese din accidente rutiere și diminuarea*

-Investiții în infrastructură și suprastructură portuară *situate pe rețeaua TEN-T central și globală, inclusiv acces în porturi, investiții multimodale în porturi și pentru îmbunătățirea conectivității transfrontaliere*

-Investiții în dezvoltarea de terminale intermodale *inclusiv acces și echipamente*

-Investitii în modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere *pe rețeaua TEN-T central și globală și crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunăre, inclusiv măsuri de îmbunătățire a impilor de trecere, includerea de noi servicii și proceduri operaționale.*

-Asitență tehnică *acordată principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precădere Compania Națională de Căi Ferate și Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autorități de transport și Ministerul Transporturilor*

-Dezvoltarea infrastructurii de bandă largă Broadband - Investiții în infrastructură de bandă largă de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului național sau regional privind banda largă" (condiție favorizantă)

O EUROPĂ MAI SOCIALĂ

1.Dezvoltarea ***mecanismului de integrare multidiciplinara a politicilor din ocupare, educatie, asistenta sociala si sanatate*** *prin armonizarea cadrului legal intre serviciile oferite fortei de munca de cele patru sectoare*

2. ***Noi abordări de furnizare de servicii integrate de ocupare****, adaptate nevoilor grupurilor dezavantajate pe piața muncii (persoane inactive, cu dizabilități, șomeri de lungă durată, persoane reîntoarse în țară, migranți etc.), prin* ***pachete de servicii personalizate și adaptate nevoilor***

3.Adaptarea *programelor de pregătire din educație și formare la cerințele pieței, în competențe cheie și digitale*

4.Corelarea dintre nevoile elevilor și studenților, ***serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere*** *.*

5.Promovarea ***integrării socio-economice*** *a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor* ***măsuri integrate***

*6.****Îmbunătățirea condițiilor de locuit****, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice*

7.Continuarea ***investițiilor în spitalele regionale/ județene și spitale prioritare naționale*** *(lista scurtă MS în baza unor criterii de prioritizare– Reabilitarea/ 8.Constructia spitalelor județene și spitale prioritare naționale si dotarea cu echipamente de specialitate, pregătire si perfectionare resursa umana*
9.Sprijinirea ***programelor dedicate de sănătate****, de exemplu, programe pentru mamă și copil, programe în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule, sănătate mintală, boli rare, prevenirea problemelor dentare*

10.Dezvoltarea serviciilor de ***îngrijire la domiciliu, îngrijire pe termen lung*** *și servicii și infrastructuri comunitare, în special pentru persoanele în vârstă și pentru persoanele cu handicap; sprijinirea măsurilor naționale eficiente de îmbătrânire activă*

O EUROPĂ MAI APROAPE DE CETATENII SAI

- ✓ *Investiții în turism – stațiuni turistice urbane de interes na*
- ✓ *Investiții în infrastructura din domeniul cultural*
- ✓ *Investiții în patrimoniul cultural*
- ✓ *Investiții pentru regenerarea urbană și securitatea spațiilor publice*
- ✓ *Sprijin pentru structurile de guvernanță ITI (Delta Dunării și Valea Jiului) - sprijin pentru pregătirea și conceperea strategiilor teritoriale*
- ✓ *Sprijin pentru structurile de guvernanță CLLD (ZUM-uri) – pregătire, gestiune și animare*
- ✓ *Sprijin pentru SIDU – pregătire, gestiune și animare*

CADRUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE TERITORIALĂ (CSDT ROMÂNIA) stabilește liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională, interregională, națională, prin integrarea relațiilor relevante la nivel transfrontalier și transnațional, corelând conceptele de coeziune și copetitivitate la nivelul teritoriului. Scopul CSDT România este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare față de țările europene, de a stimula dezvoltarea echilibrată a României și de a consolida rolul României ca Stat Membru al Uniunii Europene și actor activ în zona Europei Centrale și de Est. Documentul urmărește maximizarea impactului investițiilor străine și naționale, orientându-le către zone relevante, prin intermediul proiectelor strategice naționale și a politicilor publice elaborate în conformitate cu obiectivele acestuia. Obiectivul general al CSDT România este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional – continentale, rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României. Obiectivul general este detaliat în cinci linii directoare majore, obiective strategice majore:

- Racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;

- Structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;
- Afirmarea solidarității urban – rural adecvată categoriilor de teritorii;
- Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături inter-regionale;
- Valorificarea patrimoniului natural și cultural.

II.3. CORELAREA CU PLANUL DE DEZVOLTARE REGIONALĂ A REGIUNII SUD - VEST OLTENIA 2021 – 2027

Comuna Bujoreni se află în județul Valcea, județ ce aparține de regiunea de dezvoltare Sud - Vest Oltenia.

ADR Sud - Vest Oltenia împreună cu reprezentanți ai organizațiilor relevante în domeniul dezvoltării regionale, a elaborat Planul de Dezvoltare Regională (PDR), ca bază pentru fundamentarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională și a documentelor de programare necesare pentru perioada 2021-2027.

Elaborat într-un larg cadru partenerial, Planul de Dezvoltare Regională al regiunii Sud - Vest Oltenia pentru perioada 2021-2027 propune o nouă abordare în elaborarea de politici regionale și anume, trecerea la noua generație de politici integrate de dezvoltare, cu o puternică componentă de teritorialitate. Astfel, pe lângă reformularea obiectivelor și instrumentelor, noua politică vizează și o mai bună corelare cu documentele strategice europene și naționale, precum și cu acțiunile vizate de politicile naționale sectoriale de dezvoltare.

Această nouă abordare a fost generată de contextul european și național în care s-a desfășurat procesul de planificare, dar și de lecțiile învățate din exercițiul de programare 2014-2020. În acest sens, elaborarea Planului de Dezvoltare Regională Sud - Vest Oltenia pentru perioada 2021 – 2027, a fost realizată într-un context european și național mult diferit față de perioada 2021 - 2027. Astfel, atât Uniunea Europeană, cât și România se confruntă cu provocarea dificilă a ieșirii din criza

economică mondială și a readucerii economiilor pe calea creșterii durabile. În ceea ce privește strategiile alese pentru ieșirea din criză la nivel european și național, acestea implică restabilirea unor finanțe publice solide, reforme structurale de stimulare a creșterii și investiții orientate spre creștere economică și locuri de muncă.

Drept răspuns la aceste provocări, documentele programatice europene și naționale vizează o fundamentare mai realistă și mai concentrată tematic a investițiilor în perioada 2021-2027, care să conducă în mod real la creștere economică durabilă. Astfel, Strategia Europa 2030 a Uniunii Europene, documentul ce stă la baza tuturor politicilor de dezvoltare europene în perioada 2021-2027 vizează dezvoltarea unei economii inteligente, durabile și favorabile incluziunii sociale prin stabilirea de priorități care să stimuleze Statele Membre să atingă niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune economică și socială, stabilind în acest sens și 5 obiective ambițioase în domeniul ocupării forței de muncă, cercetării-dezvoltării-inovării, schimbărilor climatice, energiei, educației, sărăciei și incluziunii sociale. Un alt document relevant la nivel european, național și regional este Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării ce urmărește crearea de avantaje pentru locuitorii riverani printr-un sistem de transport mai rapid și mai curat, energie mai ieftină, un mediu înconjurător protejat și dezvoltarea de noi atracții turistice și culturale.

Cum politica de coeziune economică, socială și teritorială a Uniunii Europene reprezintă o sursă importantă de finanțare a investițiilor esențiale pentru domeniile prioritare de dezvoltare a regiunii, structurarea strategiei de dezvoltare a regiunii Sud Vest Oltenia pentru perioada 2021 -2027 sa realizat prin raportarea la obiectivele strategice și tematice europene, iar indicatorii de monitorizare ai strategiei au fost adaptați la cei menționați în propunerile noilor Regulamente europene pentru perioada 2021 – 2027.

De asemenea, reprezentând un document ce oferă baza strategică esențială pentru includerea măsurilor și a proiectelor implementate la nivel regional în viitoarele programe de finanțare, indiferent de sursele de finanțare ale acestora, Planul de Dezvoltare Regională 2021 – 2027 Sud Vest Oltenia reflectă politicile de dezvoltare economice, sociale, de mediu, etc, relevante la nivel național pentru nevoile regionale,

motiv pentru care în elaborarea acțiunilor indicative s-a ținut seama și de acțiunile prevăzute de strategiile sectoriale, precum și de Programul Național de Reformă 2014 – 2020, prin care România și-a asumat îndeplinirea țintelor Strategiei Europa 2020.

Totodată, în cadrul acestui Plan a fost acordată o atenție sporită dimensiunii teritoriale prin luarea în considerare și a principalelor documente europene ce evidențiază principalele tendințe europene și naționale privind dezvoltarea teritorială (Agenda Teritorială a Uniunii Europene 2030, Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile și Carta Verde a Coeziunii Teritoriale). Astfel, strategia de dezvoltare a regiunii în perioada 2021 – 2027 a fost detaliată prin identificarea zonelor potrivite pentru un anumit tip de investiții (cum este cazul conurbațiilor Valea Prahovei, București – Ploiești – Târgoviște, orașelor gemene de pe malul Dunării pentru investiții ce vor conduce la creșterea accesibilității regiunii, etc).

Asigurarea unei continuități a viziunii strategice pe termen lung reprezintă un element fundamental al unui proces de planificare care să conducă spre o dezvoltare durabilă. De altfel, acest lucru reprezintă una din recomandările majore ale Comisiei Europene, care a subliniat constant în dialogul instituțional cu România, importanța existenței și continuității viziunii strategice în domeniul dezvoltării regionale pe termen lung (20 de ani), precum și necesitatea utilizării experienței acumulate în perioada 2014 - 2020.

Acesta este motivul pentru care Planul de Dezvoltare Regională Sud Vest Oltenia 2021 – 2027 își propune să continue și să actualizeze direcțiile de dezvoltare formulate atât de documentele strategice de la nivel național (Planul Național de Dezvoltare 2014– 2020 și Cadrul Național Strategic de Referință), cât și de cele de la nivel regional (Planul de Dezvoltare Regională 2007 – 2013, Strategia Regională de Inovare 2008 – 2013, Planul Regional de Acțiune pentru Ocuparea Forței de Muncă și Incluziune Socială 2009 – 2011, Planul Regional de Acțiune pentru Învățământ 2009 – 2013). Ca și element de noutate, față de Planul de Dezvoltare Regională al regiunii Sud Vest Oltenia pentru perioada 2021-2027, noul plan propune cinci noi domenii prioritare și anume " Europă mai inteligentă", prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, „Europă mai verde", fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția

energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice,"Europă conectată", cu rețele strategice de transport și digitale, „Europă mai socială", pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate " Europă mai apropiată de cetățenii săi", domenii ce au fost propuse atât în urma concluziilor analizei socio-economice a regiunii, dar și în concordanță cu propunerile noilor Regulamente europene (în special în ceea ce privește dezvoltarea urbană) și Recomandarea Consiliului Uniunii Europene privind Programul Național de Reformă al României pentru 2014 (în mod special prevederile referitoare la sistemul sanitar și de asistență socială, precum și la îmbunătățirea eficienței energetice). Totodată, în urma experienței acumulate în perioada 201-2020, actualul Plan va asigura o prioritizare a investițiilor fundamentată mai riguros, realizarea unor investiții integrate, corelate cu politicile sectoriale. Astfel, cum Planul va fi însoțit de o listă a proiectelor strategice ale regiunii, Consiliul pentru Dezvoltare Regională Sud Vest Oltenia a decis ca pentru selectarea acestor proiecte să se creeze o comisie la nivel regional, care să elaboreze criterii de selecție obiective și care să reflecte interesele locale, județene și regionale. În acest sens, în luna mai 2019 a fost creată Comisia Regională de elaborare a criteriilor de selecție a proiectelor strategice, comisie ce este alcătuită din reprezentanți ai celor 7 consilii județene și al cărei secretariat este asigurat de către Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Vest Oltenia. În perioada mai – iunie 2019 a fost elaborat și aprobat un set de 9 criterii de selecție pentru selectarea proiectelor strategice. Printre criteriile principale se regăsesc și condițiile ce vizează selectarea proiectelor ce au impact teritorial semnificativ, proiecte mature și bine fundamentate, ce vor genera valoare adăugată și sunt complexe, în sensul că necesită o abordare partenerială pe tot parcursul ciclului de viață al proiectului.

În ceea ce privește principiile în baza căruia a fost realizat procesul de planificare regională, acesta s-a bazat pe:

- ✓ Parteneriat

- ✓ Concentrare tematică
- ✓ Integrare şi corelare
- ✓ Inovare

Parteneriat

Analizele efectuate în fiecare dintre cele 5 judeţe care compun regiunea, cu ajutorul Grupurilor Locale de Parteneriat, au permis dezvoltarea unei viziuni parteneriale asupra particularităţilor economice şi sociale ale fiecărui judeţ, prin identificarea arborelui problemelor şi efectuarea analizelor SWOT.

Aceste analize locale au fost reunite şi îmbunătăţite pe priorităţi regionale de către Grupurile Locale de Parteneriat, fiind utilizate ca bază de plecare în vederea definirii analizei SWOT regionale şi analizei sociale, economice şi instituţionale la nivel regional.

Utilizarea unei astfel de analize permite identificarea, pe de o parte, a:

- ✓ disparităţilor existente în dezvoltarea economică şi socială a judeţelor,
- ✓ domeniilor de intervenţie,
- ✓ spaţiilor geografice caracterizate prin probleme şi procese comune,

iar pe de altă parte, facilitează formarea unei imagini clare a percepţiei parteneriatului asupra necesităţilor de dezvoltare la nivel regional. Identificarea necesităţii de sprijinire a acestor percepţii regionale reprezintă un proces continuu care este în legătură cu dezvoltarea unor reţele şi structuri parteneriale în viitor, conform dispoziţiilor Memorandumului Guvernului pentru aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014 – 2020.

Comuna Bujoreni este membra a **Asociației Grupul de Acțiune Locală "Castra Traiana"** , care este o entitate ce reprezintă un parteneriat public–privat, care reuneşte 32 de parteneri (organizaţii non-guvernamentale, administraţii publice locale

şi societăţi comerciale) din 11 localităţi aparţinând zonei de nord a Judeţului Vâlcea şi Judeţului Argeş. Localităţile implicate în cadrul GAL "Castra Traiana" sunt: Berislăveşti, Brezoi, Bujoreni, Dăeşti, Mălaia, Muereasca, Perişani, Racoviţa, Săl ătrucel, Şuici (Argeş), Voineasa.

Parteneriatul este realizat în cadrul Axei LEADER din Programul Naţional de Dezvoltare Rurală (PNDR), care prevede finanţarea strategiilor integrate de dezvoltare locală, într-un cadru care încurajează abordarea partenerială şi teritorială.

Obiectivele identificate pentru dezvoltarea regiunii aferente GAL "Castra Traiana" sunt specifice măsurilor din PNDR:

1. obținerea unei dezvoltări teritoriale echilibrate a economiilor și comunităților rurale, inclusiv crearea și menținerea de locuri de muncă
2. favorizarea competitivității agriculturii

Asociaţia Grupul de Acţiune Locală "Castra Traiana" a fost înfiinţată legal în noiembrie 2011, în 2012 fiind semnat primul contractul de finanţare în cadrul Axei LEADER din Programul Naţional de Dezvoltare Rurală.

Concentrare tematică

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD. Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se centrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Integrare și corelare

Integrarea va implica asigurarea unor legături efective şi eficiente între programe, printr-un cadru care să susţină şi să contribuie la regenerarea socio-economică a regiunii. Pe de altă parte, deoarece implementarea Planului de Dezvoltare Regională 2021-2027 este realizată în mare parte prin finanțarea din fonduri europene, este necesară corelarea PDR cu politica de coeziune a Uniunii Europene. Astfel, în vederea identificării obiectivelor de dezvoltare regională ale regiunii Sud -Vest

Oltenia, obiective care să fie în concordanță cu obiectivele strategice ale Uniunii Europene, în procesul de elaborare al strategiei au fost avute în vedere obiectivele europene, promovate prin Strategia Europa 2030 și Strategia Uniunii Europene pentru regiunea Dunării și asumate de România prin Programul Național de Reformă 2014-2020. Totodată, s-a asigurat corelarea cu obiectivele tematice și prioritățile de investiții, promovate prin propunerile de regulamente pentru perioada 2021-2027.

Inovare

Strategia se va baza pe o abordare inovatoare în implementare, ce se va concentra pe dezvoltarea capacității de inovare a regiunii și generarea de noi surse de creștere. Necesitatea ieşirii din criza financiară şi nevoia de a răspunde provocărilor globale au făcut ca inovarea să devină mai importantă ca niciodată. Problemele legate de schimbările climatice, securitatea alimentară şi energetică, sănătate şi îmbătrânirea populaţiei pot fi soluţionate prin intermediul inovării.

II.4. CORELAREA CU STRATEGIA JUDEȚEANĂ 2021-2027

În conformitate cu „REGULAMENTUL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, care fac obiectul cadrului strategic comun, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului", Articolul 5 **„Parteneriat și guvernanță pe mai multe niveluri"** pentru contractul de parteneriat și, respectiv, fiecare program, România încheie un parteneriat cu următorii parteneri:

(a) autorități regionale, locale, urbane și alte autorități publice competente;

(b) parteneri economici și sociali; și

(c) organisme care reprezintă societatea civilă, inclusiv parteneri în domeniul protecției mediului, organizații neguvernamentale și organisme însărcinate cu promovarea egalității și nediscriminării.

În acest context partenerii: autoritățile publice locale, urbane, parteneri care reprezintă societatea civilă, parteneri în domeniul protecției mediului și parteneri economici și sociali din județul Valcea, definesc viziunea pentru dezvoltare teritorială integrată a teritoriului „OLTENIA" din regiunea de dezvoltare Sud Vest Oltenia astfel: **Teritoriul desemnat format din județul Valcea, Gorj, Mehedinti, Olt si Dolj aspiră să îndeplinească toate obiectivele tematice, așa cum sunt stabilite la nivelul României, prin articolul 9** din „REGULAMENTUL PARLAMENTULUI EUROPEAN ŞI AL CONSILIULUI de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, care fac obiectul cadrului strategic comun, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului".

Obiective strategice generale

Pentru a promova dezvoltarea armonioasă, echilibrată și durabilă a teritoriului desemnat trebuie un cadru strategic comun care să ofere o direcție strategică clară pentru procesul de programare și facilitare a coeziunii sociale, economice și teritoriale. Coeziunea socială reprezintă capacitatea societăţii umane de a asigura egalitate între membrii săi şi de a preveni marginalizarea oricăror cetăţeni. Coeziunea socială presupune și existenţa unor forme de participare la procesul decizional, care include partidele politice, sindicatele şi guvernele, care să fie incluzive, democratice şi eficiente.

Coeziunea teritoriala este expresia dezvoltarii echilibrate, coerente si armonioase a teritoriului, sub aspectul activitatilor economice, sociale, al dotarilor, al accesibilitatii si al calitatii mediului, al existentei conditiilor de viata si de munca echitabile pentru

toti cetatenii, indiferent de locul în care se afla. Politica de coeziune teritoriala trebuie sa urmareasca diminuarea diferentelor de dezvoltare dintre regiunile geografice, dintre mediul urban si cel rural, dintre centru si periferie, precum si prevenirea amplificarii discrepantelor teritoriale.

Politica de coeziune economica reprezinta suma initiativelor si actiunilor publice întreprinse în directia reducerii disparitatilor de dezvoltare economica si între regiuni si a apropierii nivelului de viata al locuitorilor lor, prin actiuni orientate spre cresterea competitivitatii acestor regiuni si prin crearea de noi locuri de munca mai bine platite pentru locuitorii din regiunile respective în vederea înglobarii obiectivelor de dezvoltare durabilă.

În acest context se definesc **două obiective strategice generale** de care depinde succesul Investițiilor Teritoriale Integrate:

A. Consolidarea eficienţei administrative la nivelul teritoriului desemnat în care se vor face Investiţii Teritoriale Integrate;

B. Dezvoltarea de reţele de internet de mare viteză care să permită tuturor gospodăriilor și întreprinderilor, din teritoriul desemnat, să beneficieze pe deplin de avantajele pieţei unice digitale.

A.Consolidarea eficienței administrative la nivelul teritoriului desemnat în care se vor face Investiții Teritoriale Integrate

Pentru realizarea acestui obiectiv strategic se va proceda la:

a. analiza și planificarea strategică a acțiunilor de reformă juridică, organizațională și/sau procedurală;

b. dezvoltarea unor sisteme de management al calității, adecvate mecanismelor de guvernanță și gestionare ITI;

c. acțiuni integrate de simplificare și raționalizare a procedurilor administrative;

d. dezvoltarea și punerea în aplicare a unor strategii și politici privind resursele umane care să acopere planurile de recrutare și parcursul carierei personalului, construirea capacităților și finanțarea;

e. dezvoltarea de competențe la toate nivelurile de guvenanță și gestionare ITI;

f. dezvoltarea de proceduri și instrumente de monitorizare și evaluare.

B. Dezvoltarea de rețele de internet de mare viteză care să permită tuturor gospodăriilor și întreprinderilor, din teritoriul desemnat, să beneficieze pe deplin de avantajele pieței unice digitale

Pentru realizarea acestui obiectiv strategic se va proceda la:

a. realizarea unui buget corespunzător și prioritizarea acțiunilor prin intermediul unei analize de tip SWOT ce se va efectua în conformitate cu tabloul de bord al Agendei digitale pentru Europa;

b. analiză a contribuției de echilibrare a cererii și a ofertei de tehnologii ale informației și comunicațiilor (TIC);

c. ținte măsurabile pentru rezultatele intervențiilor în domeniul alfabetizării digitale, al competențelor digitale, e-incluziunii e-accesibilității și e-sănătății, care sunt aliniate la strategiile naționale sau regionale existente și relevante;

d. evaluarea necesităților în materie de consolidare a construirii capacităților TIC.

Astfel, realizarea acestor obiective creează premisele unui standard de viaţă ridicat, prin creştere şi dezvoltare economică, socială şi teritorială echilibrată, bazată pe inovare, utilizarea eficientă a resurselor şi favorabilă incluziunii sociale.

Scopul strategic al obiectivelor generale, reflectă abordarea concentrată, integrată şi flexibilă pentru:

- îmbunătăţirea competitivităţii şi capacităţii inovatoare a economiei teritoriului în vederea creşterii economice;
- reducerea disparităţilor economice şi sociale existente în interiorul teritoriului şi creşterea gradului de includere a comunităților dezavantajate în viaţa economică a acesteia;
- protejarea şi îmbunătăţirea condiţiilor de mediu şi a biodiversității pe tot teritoriu desemnat.

Obiectivele strategice specifice

Obiectivele specifice trebuie să fie reprezentative pentru cele trei priorități - o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii - dar nu sunt exhaustive: pentru a sprijini realizarea acestora, va fi necesară întreprinderea unei game largi de acțiuni la nivelul teritorial, național și al UE.

Comisia Europeană prezintă șapte inițiative emblematice pentru a stimula realizarea de progrese în cadrul fiecărei teme prioritare:

a) „O Uniune a inovării" pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;

b) „Tineretul în mișcare" pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;

c) „O agendă digitală pentru Europa" pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;

d) „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor" pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică;

e) „O politică industrială adaptată erei globalizării" pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;

f) „O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă" pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

g) Platforma europeană de combatere a sărăciei" pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.
În acest context se definesc următoarele obiective specifice:

A. Creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, în teritoriu desemnat, pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 70% - media cerută de UE României;

Pentru atingerea acestui obiectiv sunt necesare două categorii de măsuri: măsuri la nivel național și măsuri la nivel teritorial.

Măsuri la nivel național:

a. Continuarea programelor guvernamentale care încurajează ucenicia şi angajarea tinerilor pe perioada vacanţelor;

b. Acordarea de stimulente angajatorilor care încadrează în muncă tineri până la 25 de ani;

c. Facilitarea tranziţiei de la şomaj sau inactivitate către ocupare:

- ✓ Sprijinirea persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă, în sensul consolidării capacităţii individuale de ocupare (programe de informare şi consiliere în carieră personalizate, formare şi perfecţionare profesională, stimularea iniţiativei antreprenoriale individuale);
- ✓ Intensificarea cursurilor de formare profesională dedicată tinerilor, derularea de campanii de informare în unităţile de învăţământ, corelate cu modificarea cadrului legislativ privind ucenicia la locul de muncă;
- ✓ Promovarea, dezvoltarea şi integrarea instrumentului transnaţional EMPLO-NET care să întregească baza de comunicare în scopul susţinerii dezvoltării pieţei muncii

d. Integrarea pe piaţa muncii a persoanelor rezidente în mediul rural, tinerilor şi femeilor:

- ✓ Diversificarea activităţilor economice în mediul rural şi modernizarea sectorului agricol cu scopul de a creşte rata de ocupare în mediul rural;
- ✓ Formarea profesională în diverse domenii agricole;
- ✓ Înfiinţarea şi dezvoltarea microîntreprinderilor în sectorul non-agricol din mediul rural.

e. Promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor şi femeilor;

f. Adaptarea formării profesionale la cerinţele pieţei muncii: Realizarea de studii prospective cu privire la necesarul de forţă de muncă în următorii 10 şi 20 ani, pentru a permite adaptarea procesului educaţional şi de formare profesională.

g. Diminuarea poverii fiscale pe muncă;

h. Definitivarea Cadrului Naţional al Calificărilor, revizuirea Clasificării Ocupaţiilor din România şi elaborarea de analize ocupaţionale, standarde şi calificări;

i. Armonizarea vieţii de familie cu cea profesională: creşterea ofertei de forme alternative de învăţământ preşcolar pentru a asigura o întoarcere treptată pe piaţa forţei de muncă.

j. O strategie durabilă şi integrată a migraţiei româneşti pentru anticiparea şi prevenirea posibilelor efecte negative generate de aceasta:

- ✓ Valorificarea contribuţiei creierelor din străinătate revenite în ţară pentru ocuparea domeniilor de nişă neexploatate sau inexistente în România;
- ✓ Implementarea de politici inteligente de migraţie a creierelor:

- Facilitarea accesului tinerilor cercetători români cu studii în străinătate pentru a ocupa posturi didactice şi de cercetare în universităţile româneşti, prin mecanisme eficiente şi transparente de recrutare;

- Pregătirea unei politici de imigraţie în vederea acoperirii lipsei de personal pe anumite sectoare, a creşterii competitivităţii şi diversităţii la nivel internaţional.

K. Pregătirea continuă pe tot parcursul vieţii:

- ✓ Orientarea programelor de pregătire continuă către sectoare care solicită forţă de muncă specializată şi adaptată la nevoile de dezvoltare regională ale ţării;

- ✓ Implementarea unei strategii de încurajare a îmbătrânirii active pentru diminuarea efectelor negative determinate de existenţa unei categorii de populaţie pasivă din punct de vedere al ocupării;
- ✓ Crearea de centre de pregătire continuă şi reconversie profesională care să alimenteze cu forţă de muncă specializată corelată cu cererea-oferta de pe piaţa muncii şi adaptată la nevoile de dezvoltare. Pentru susţinerea acestor centre este de preferat încurajarea atragerii fondurilor externe (europene, parteneriate public-private, voluntariat etc).

Măsurile de la nivel teritorial pentru atingerea acestui obiectiv vor fi acele acțiuni care vor folosi oportunitățile locale. Oportunitățile locale sunt:

- ✓ Turismul - pentru a exploata potenţialul turistic al zonei de nord a județul Argeş şi a transforma acest areal într-o destinaţie turistică de talie regională, naţională şi chiar internaţională se definesc următoarele măsuri:

a. Realizarea Planului de Amenajare a Teritoriului Zonal Intercomunal

b. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii turistice

c. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport

C1. Modernizarea şi construcţia de infrastructuri rutiere trans-regionale;
C2.Modernizarea infrastructuri feroviare trans-regionale;
C3. Extinderea infrastructurii aeroportuare trans-europene.

d. Reabilitarea și modernizarea infrastructurii culturale, sportive și recreative

- ✓ Agricultura – pentru **dezvoltarea agriculturii românești și al distribuției terenului pe utilități, în județul Valcea, pentru creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, în teritoriu desemnat, pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 70% se impun următoarele măsuri:**

a. Întinerirea exploatațiilor agricole, prin atragerea forței de muncă tinere în agricultură;

b. Îmbunătățirea cunoștințelor și competențelor profesionale ale lucrătorilor din agricultură, silvicultură, industria alimentară și piscicultură, inclusiv prin susținerea programelor de formare continuă;

c. Creșterea nivelului de pregătire generală a fermierilor pentru managementul și administrarea fermelor și în domeniul managementului financiar;

d. Creșterea ofertei de servicii de consiliere și consultanță în mediul rural, sub raport numeric și calitativ;

e. Formarea și conștientizarea proprietarilor de păduri privind administrarea în cele mai bune condiții a resurselor forestiere, întărirea capacității de inițiativă și de acțiune;

f. Sporirea capacității micro-întreprinderilor din spațiul rural de a oferi locuri de muncă pentru populația rurală în sectorul agricol și non-agricol, în vederea creșterii veniturilor și stabilizării populației rurale;

g. Dezvoltarea pe baze noi a sistemului de agricultură ecologică, adaptat nevoilor pieței;

h. Conștientizarea importanței practicării agriculturii ecologice în mediul rural, ca o soluție de revitalizare a spațiului rural;

i. Promovarea pe piață a produselor românești de calitate, a produselor ecologice atestate, a produselor tradiționale autentice, a mărcilor locale și regionale valoroase;

j. Adaptarea unităților din industria alimentară la cerințele de consum și de securitate alimentară (în creștere) ale consumatorului;

k. Creșterea ponderii produselor alimentare (materii prime) procesate;

l. Investiții în tehnologii și produse noi, care să crească valoarea adăugată a produselor obținute și să sporească competitivitatea sectorului de procesare;

m. Îmbunătățirea calității materiei prime utilizate în industria alimentară și îndeplinirea standardelor de calitate ale produselor procesate;

n. Crearea și dezvoltarea unui sistem funcțional de colectare și depozitare a resurselor agricole utilizate în industria alimentară;

o. Sporirea încrederii consumatorilor în produsele agroalimentare românești, creșterea ponderii acestora în consumul anual (cantitativ și valoric), crearea unui brand teritorial agroalimentar puternic/recunoscut;

p. Valorificarea oportunităților oferite producătorilor din teritoriul desemnat din zona agroalimentară de piața națională și europeană, crearea/exploatarea avantajelor competitive și concurențiale;

q. Introducerea de metode de marketing specifice domeniului agribusiness (studierea pieței, tehnici moderne de comercializare și promovare a produselor românești de calitate, vânzare directă ș.a).;

r. Dezvoltarea sistemelor agro-forestiere cu înaltă valoare ecologică și socială;

s. Dezvoltarea de filiere noi de recoltare și procesare a produselor pădurii;

t. Creșterea valorii adăugate a produselor lemnoase și a competitivității pe filiera lemnului;

u. Îmbunătățirea căilor de acces forestiere, cu respectarea cerințelor de mediu;

v. Refacerea infrastructurii de irigații și adaptarea sistemelor de irigații la structura actuală şi viitoare a fermelor din teritoriul desemnat, în scopul creșterii performanțelor de producție și financiare ale exploatațiilor agricole;

w. Crearea unor servicii de consiliere și consultanţă accesibile şi adaptate nevoilor lucrătorilor agricoli din mediul rural, în vederea ameliorării performanțelor economice ale exploatațiilor agricole;

x. Îmbunătățirea cunoștințelor tehnice și economice generale ale lucrătorilor din agricultură, silvicultură și industria alimentară, prin implicarea serviciilor de consiliere profesională și consultanță practică aplicată, în strânsă conexiune cu cercetarea și învățământul agricol;

y. Înființarea și organizarea de grupuri de producători, pentru îmbunătățirea calității producției, în toate sectoarele și sub toate formele;

z. Crearea oportunității de valorificare în comun a producției agricole, de către organizațiile/grupurile de producători (înființarea de depozite ale producătorilor de legume-fructe, unități proprii de colectare și procesare a materiilor prime agricole,

piețe specializate pentru vânzarea directă de animale vii, cereale, pește, miere, produse tradiționale atestate etc.);

aa. Adaptarea producției la cerințele pieței și valorificarea unei cote (în creștere) din producția comercială individuală prin asociațiile/cooperativele producătorilor, pe baza contractelor comerciale ferme/stabile;

bb. Crearea unui sistem flexibil de susținere financiară a dezvoltării fermelor mici și mijlocii: scheme de garantare și de creditare, fonduri de capital, sistem de subvenționare a dobânzii, instrumente de microcreditare, fonduri mutuale (asigurări de risc) ș.a.

cc. Diversificarea activității agricole prin dezvoltarea de inițiative antreprenoriale neagricole, care să promoveze tehnologii noi;

dd. Sprijinirea înființării de micro-întreprinderi în sectorul non-agricol din mediul rural, precum și dezvoltarea celor existente, promovarea antreprenoriatului;

ee. Reorientarea forței de muncă din mediul rural către activități productive non-agricole și crearea unor oportunități alternative de angajare pentru populația din mediul rural;

ff. Sprijinirea și menținerea agriculturii tradiționale în zonele dezavantajate - vulnerabile la declinul economic și depopulare;

gg. Renașterea tradițiilor sociale si culturale, conservarea patrimoniului natural și cultural;

hh. Dezvoltarea infrastructurii rurale agricole și silvice;

ii. Modernizarea sectorului pescăresc teritorial;

jj. Sporirea competitivității produselor pescărești teritoirale pe piață;

kk. Adaptarea produselor pescărești la nevoile și cerințele consumatorului (locali, turiști etc).

- ✓ Industria - **pentru dezvoltarea industriei în județul Valcea, pentru creșterea ratei de ocupare a forței de muncă, în teritoriu desemnat pentru populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la cel puțin 70% au fost identificate următoarele măsuri:**

a. modernizarea sectorului agricol şi extinderea activităţilor economice în mediul rural (serviciile şi mica industrie);

b. promovarea uceniciei la locul de muncă pentru tinerii cu un nivel scăzut de instruire şi fără calificare;

c. acordarea de stimulente fiscale pentru întreprinderile care utilizează contracte cu durată nedeterminată sau pentru convertirea contractelor temporare în contracte cu durată nedeterminată;

d. acordarea de sprijin pentru crearea şi dezvoltarea de micro-întreprinderi de către tineri urmărindu-se consolidarea antreprenoriatului în rândul tinerilor;

e. îmbunătăţirea activităţii în toate sectoarele industriale, cu deosebire în ramurile industriale cu potenţial ridicat la export;

f. dezvoltarea competenţelor pentru noua piaţă a muncii în contextul formării continue;

g. combaterea discriminării şi promovarea includerii sociale prin asigurarea accesului la ocupare;

h. reducerea discrepanţelor dintre cele două sexe pe piaţa muncii;

i. stimularea mobilităţii forţei de muncă;

j. creşterea şi îmbunătăţirea investiţiilor în cercetare şi dezvoltare in parteneriat cu unitatile administrative teritoriale;

k. formarea unei baze industriale solide prin investiții în instalații, utilaje, echipamente și tehnologii moderne.

B. Atingerea obiectivului de a investi în cercetare și dezvoltare (C-D) 1 % din PIB-ul județului Valcea, în special prin asigurarea unor condiții mai favorabile pentru investiții ale sectorului privat în C-D, și stabilirea unui nou indicator pentru inovare, sub media cerută de UE României.

Asumarea obiectivelor strategiei *Europa 2030* implică, pentru România și implicit pentru teritoriul desemnat, recuperarea decalajelor fata de actualul nivel mediu atins în UE pentru investitiile în CDI . *Nivelul investitiilor în cercetare si dezvoltare*

(sectoarele public si privat) trebuie sa atinga 2% din PIB în anul 2020 la nivel național, iar în teritoriul desemnat se propune 1% din PIB județul Valcea.

Pentru atingerea tintei asumate, la nivel teritorial, au fost identificate 3 directii principale de actiune corespunzatoare perioadei 2014-2020:

a) Întarirea capacității si a performanțelor sistemului CDI prin:

- ✓ dezvoltarea numerică si calitativă a resurselor umane pentru cercetare;
- ✓ elaborarea unei strategii teritoriale în domeniul inovării;
- ✓ Îmbunatățirea structurii si a performantelor sistemului CDI, prin reorganizarea activității de cercetare la nivel Teritorial.

b) Stimularea cresterii investitiilor CDI în sectorul privat prin:

- ✓ sustinerea proiectelor CDI initiate si conduse de întreprinderile din sectorul privat;
- ✓ sustinerea dezvoltarii infrastructurii CDI si a transferului de tehnologie în cadrul firmelor.

c) Dezvoltarea dimensiunii teritoriale a politicilor si programelor CDI prin:

- ✓ participarea activa a cercetătorilor la initiativele majore din cadrul teritoriului desemnat „Oltenia" și din toate domeniile: industria auto, agricultură, industria alimentară, pomicultură etc;
- ✓ racordarea cercetării la nivel teritorial de cel la nivel național și european.

C.Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu cel puțin 20% față de nivelurile din 1990

Pentru a atinge ţinta de reducere a emisiilor de GES cu **20%** faţă de anul de referinţă 1990, aşa cum a fost formulat acest obiectiv în contextul Strategiei Europa 2020, valoarea *indicelui emisiilor de GES* trebuie să se situeze sub **maximul de 80**.

Pentru atingerea tintei asumate în cadrul teritoriului desemnat vor fi întreprinse urmatoarele *5 măsuri integrate:*

b) *Reducerea emisiilor de GES din sectorul energetic,* prin retehnologizarea unor instalatii de ardere, investitii pentru grupuri noi cu emisii reduse de GES si stimularea producerii de energie din surse regenerabile;

c) Reducerea emisiilor de GES din domeniul transporturilor, prin cresterea gradului de utilizare a transportului public, îmbunatatirea infrastructurii si a echipamentelor din domeniul feroviar si prin programul anual de stimulare a înnoirii parcului auto si retragerea din uz a vehiculelor poluante;

d) *Atenuarea efectelor emisiilor de GES, prin Programul national de îmbunatatire a calitatii mediului,* precum si prin realizarea de spatii verzi în localitati, prin cresterea suprafetelor împadurite si extinderea spatiilor verzi în mediul urban;

e) *Întarirea capacitatii administrative pentru sustinerea cresterii durabilela nivel teritorial.*

D.Creșterea cu 20% a ponderii energiilor regenerabile în consumul nostru final de energie

Din analiza potentialului energetic al surselor regenerabile de energie rezulta ca, pentru atingerea valorii stabilite pentru 2020, România va trebui sa valorifice 63,5 % din potentialul total al surselor regenerabile de energie de care dispune. În vederea atingerii tintei nationale, în intervalul 2014-2020, la nivel teritorial, masurile propuse vizeaza:

a) Realizarea unor instalatii pentru cresterea productiei de energie din surse regenerabile;

b) Continuarea finantarii:

- ✓ programului de *înlocuire sau completare a sistemelor clasice de încalzire* cu cele care utilizeaza energie solara, energie geotermala si energie eoliana sau alte sisteme care conduc la îmbunatatirea calitatii aerului, apei si solului;

- ✓ proiectelor privind *producerea energiei din surse regenerabile:* eoliana, geotermala, solara, biomasa, microhidrocentrale;
- ✓ programului privind cresterea productiei de energie din surse regenerabile.

c) *Promovarea utilizarii surselor regenerabile locale* pentru producerea energiei electrice si termice la consumatorii finali - cladiri (de exemplu, prin realizarea de centrale termice pe rumegus si sistem propriu de distributie agent termic; transformarea punctelor termice în centrale termice cu functionare pe rumegus; montarea colectoarelor solare la centralele termice de cartier; prepararea apei calde menajere prin panouri solare montate la centralele termice);

d) Continuarea promovarii surselor regenerabile de energie prin intermediul certificatelor verzi;

e) *Demersuri pentru elaborarea unor sisteme de certificare sau sisteme de calificare echivalente* pentru instalatorii de cazane si sobe mici pe baza de biomasa si sisteme fotovoltaice solare si termice solare, de sisteme geotermice de mica adâncime si pompe de caldura.

E.Creșterea cu 20 % a eficienței energetice

În contextul existent la nivel national, teritoriului își propune creșterea cu 15 % a eficienței energetice, prin următoarele măsuri:

a) Continuarea Programului de reabilitare termică a blocurilor de locuinţe;

b) Începerea unui Program de reabilitare termică a clădirilor populației de la sate;

c) Aplicarea de către autorităţile publice centrale şi locale a art. 7 al OG nr. 22/2008 privind eficienţa energetică şi promovarea utilizării la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie.

F. Reducerea ratei abandonului școlar timpuriu sub 11,3% - media cerută de UE României

Măsurile prevăzute la nivel teritorial pentru „Reducerea ratei abandonului şcolar timpuriu sub 11,3%" sunt:

a) Asigurarea accesului la educaţia de bază pentru toţi copiii, tinerii şi adulţii, prin programe actualizate şi adaptate grupurilor ţintă, printr-o politică coerentă şi prin mijloace adecvate;

b) Formarea tinerilor in spiritul educaţiei permanente, prin diversificarea şi extinderea ofertei de educaţie printr-un parteneriat susţinut cu principalii actori ai proceselor educaţionale (instituţii publice, societatea civilă, parteneri sociali, centre de resurse şi inovare);

c) Creşterea gradului de cuprindere a copiilor şi tinerilor romi în toate nivelurile de învăţământ;

d) Creşterea responsabilizării cadrelor didactice;

e) Refacerea echităţii in educaţie şi formarea competenţelor de bază pentru toţi (copii, tineri, adulţi) astfel incat să favorizeze pregătirea profesională ulterioară şi participarea la viaţa activă;

f) Dotarea şcolilor cu mijloace moderne de invăţământ, cu reţele de informare şi comunicare, dotarea corespunzătoare a bibliotecilor şcolare;

g) Ameliorarea calităţii resurselor umane ale învăţământului în scopul creării unui mediu educaţional stimulativ pentru copiii romi;

h) Proiectarea ofertei educaţionale în scopul promovării interculturalităţii;

i) Asigurarea accesului adulţilor romi la educaţie şi formare;

j) Deschiderea şcolii către comunitate şi diversificarea proiectelor de parteneriat cu actorii de la nivelul comunităţii;

k) Elaborarea unui sistem naţional de monitorizare a participării şcolare a copiilor şi tinerilor romi în scopul fundamentării măsurilor de ameliorare;

l) Valorificarea exemplelor de succes din cadrul programelor şi proiectelor educaţionale naţionale şi europene destinate populaţiei roma;

m) Relansarea educaţiei în învăţământul rural;

n) Asigurarea şcolilor din mediul rural cu cadre didactice calificate.

G.Creșterea procentului de populație cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii postuniversitare la cel puțin 20% - sub media cerută de UE României

La nivel teritorial pentru creșterea procentului de populație cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani cu studii postuniversitare la cel puțin 20% sunt:

a) Oferirea de programe de formare continuă şi/sau de studii universitare de masterat în domeniul managementului educaţional – atât pentru absolvenţii actuali în căutarea unui loc de muncă sau debutanţi în învăţământ, cât şi pentru personal didactic cu vechime la catedră;

b) Crearea conceptului de cursuri "postuniversitare antreprenoriale" răpunzând astfel celor mai noi tendinţe de dezvoltarea ale pedagogiei universitare

c) Reabilitarea/modernizarea/ dezvoltarea şi echiparea infrastructurii postuniversitare.

H. Reducerea numărului cetățenilor europeni care trăiesc sub pragul sărăciei cu 25%

În cadrul acestui obiectiv „Reducerea numărului cetăţenilor europeni care trăiesc sub pragul sărăciei cu 25%" atât la nivel național cât și local-teritorial, măsurile vizate sunt structurate pe *4 direcţii de acţiune:*

a) Reforma sistemului de asistenţă socială prin:

- *revizuirea şi implementarea programului de acordare a ajutorului social* astfel încât să fie garantat un venit minim oricărui cetăţean;
- *sprijinirea focalizată a familiilor celor mai sărace* (revizuirea programului de acordare a alocaţiei familiale complementare şi a alocaţiei de susţinere pentru familia monoparentală prin instituirea unei singure alocaţii pentru susţinerea familiei);
- *dezvoltarea serviciilor sociale destinate creşterii calităţii vieţii persoanelor ce aparţin grupurilor vulnerabile* (îmbunătăţirea cadrului legislativ existent privind serviciile sociale în scopul facilitării accesului la servicii, asigurarea sustenabilităţii funcţionării serviciilor şi a calităţii în acest domeniu).

b) Ocuparea şi incluziunea socială activă prin:

- crearea cadrului adecvat în vederea facilitării accesului şi a participării grupurilor vulnerabile pe piaţa muncii (definitivarea cadrului legal privind sectorul economiei sociale, dezvoltarea programelor specifice pentru (re)integrarea pe piaţa muncii a grupurilor vulnerabile şi a *programelor* de formare pentru dezvoltarea competenţelor şi calificărilor de bază pentru grupurile vulnerabile).

c) Dezvoltarea infrastructurii sociale prin:

- reducerea disparităţilor regionale şi îmbunătăţirea infrastructurii sociale *(modernizarea infrastructurii sociale, investiţii în infrastructura şcolară şi sanitară, precum şi investiţii în locuinţe sociale).*

d) Reforma sistemului naţional de sănătate prin:

- îmbunătăţirea accesului la servicii de sănătate a persoanelor vulnerabile *(elaborarea şi implementarea Strategiei de descentralizare în sistemul de sănătate, a Strategiei Naţionale de Raţionalizare a Spitalelor, a Planului Naţional privind spitalele).*

III. STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALA

III.1. PREZENTAREA LOCALITATII – ANALIZA DIAGNOSTIC

III.1.1. Prezentarea geografică şi fizică

Prezentarea principalelor caracteristici geografice

Amplasare

Comuna Bujoreni este o unitate teritorial-administrativă, din România, Regiunea Sud-Vest Oltenia, judeţul Valcea si are în componenţă noua 7 sate: Bogdăneşti, Bujoreni, Gura Văii, Lunca, Malu Alb, Malu Vârtop şi Olteni (reşedinţa).

Comuna Bujoreni este situată pe malul drept al râului Olt, la nord de municipiul Râmnicu Vâlcea (reşedinţa judeţului Vâlcea), în imediata vecinătate a acestuia, de-a lungul drumului european E81 (drumul naţional DN7 Râmnicu Vâlcea - Sibiu).

Vecinătăţi

Administrativ teritorial, astăzi comuna se învecinează la est cu comuna Dăesti, la vest cu comuna Vlădesti, la sud cu municipiul Rm. Vîlcea, iar la nord cu comuna Muereasca şi oraşul Călimăneşti.

Faţă de comuna Dăeşti limita este dată de râul Olt, faţă de Râmnicu Vâlcea limita urmăreşte aproximativ pârâul Bujoreanca, faţă de comunele Vlădeşti, Muereasca şi oraşul Călimăneşti limita se grefează pe interfluviile dealurilor Purcăreţ, Poiana Limpede, Scoruşului.

Suprafaţa totală

Suprafaţa comunei este de 3270 ha din care suprafata intravilanului satelor component este de 796,4 ha, iar extravilanul 2473,6 ha

Din suprafaţa totală a teritoriului administrativ de 3270 ha suprafata totala folosita este de 1532.29 ha, din care 577 ha intravilan şi 955 ha extravilan

Densitatea locuitorilor este de **121,88 loc./km².**

Latitudine şi longitudine.

În raport cu coordonatele matematice de referinţă este situată la 45˚12' latitudine nordică şi la 24˚15' longitudine estică.

Căi de comunicaţii.

Căile de comunicaţii existente pe teritoriul comunei Bujoreni se compun din drumuri judeţene, drumuri comunale şi drumuri vicinale, drumuri agricole de exploatație, din care majoritatea sunt pietruite.Comuna Bujoreni este situată pe malul drept al râului Olt, la nord de municipiul Râmnicu Vâlcea (reședința județului Vâlcea), în imediata vecinătate a acestuia, de-a lungul drumului european E81 (drumul național DN7 Râmnicu Vâlcea - Sibiu).

Comuna Bujoreni include localitățile Bogdănești, Bujoreni, Gura Văii, Lunca, Malu Alb, Malu Vârtop și Olteni.

Istoric:

Datorită poziției sale geografice, comuna Bujoreni s-a aflat pe ruta de acces a armatelor romane conduse de împăratul Traian în cel de-al doilea război dintre Imperiul Roman și Dacia (105 - 106 d.Chr.). Pentru a-și consolida înaintarea spre cetățile dacice din munții Orăștiei, Traian a construit un drum de-a lungul Văii Oltului, presărat cu fortificații puternice. Fostul drum, Via Traianus (Calea lui Traian) pe care au trecut oștirile romane, este astăzi șoseaua E81 sau DN7, fiind totodată principala arteră de circulație a comunei. Perioada de istorie antică este atestată de siturile arheologice din perioadele dacică și romană care există pe teritoriul comunei Bujoreni.

Relief : Intrând în Subcarpatii Vâlcii comuna noastra creeaza impresia unui relief de dealuri, printre care apar mici depresiuni si culoarul larg al vaii Oltului, din care o buna parte a fost luata de cele doua lacuri de acumulare Rm - Vâlcea si Daesti.

Din suprafata totala de 32,70 Km patrati, dealurile comunei Bujoreni ocupa 25,179 Km patrati si 7,52 Km patrati ocupa lunca.

Pe teritoriul satului Bujoreni în partea de N-V a comunei se afla culmea Purcareti -15 ha care se întinde pâna la Crucea Ucisa, din care pornesc spre pârâul Valea Seaca, muchiile :Fagul Scris, Piscul cu Casa ce reprezinta cea mai mare înaltime de 642,98m, de lânga Poiana lui Martie, muchia Bolovanu, Dealul Cocinii si Dealul Târna, iar spre Valea Bujorencii muchia ce duce la Cula.

Pe teritoriul satului Bogdanesti si Malul Vârtop cele mai importante dealuri sunt: Piscul Runcu, Culmea Capriorul, Culmea Bucium, Dealul Sub Dos, Fata Malului si Malul Corbului.

În satul Gura Vaii dealurile sunt mici – 300-400 m si sunt strabatute de multe pâraie ce fac neplaceri locuitorilor din acea zona în timpul ploilor torentiale.

Dealurile mai importante din acest sat sunt: dealul Scorusului cel mai înalt, având vârful Manga de 602 m, dealul Jarostea, Plavaia, Valea cu Soci si dealul Treptelor.

Climă

Poziţia geografică şi diversitatea reliefului, dispus în trepte, respectiv a munţilor, a dealurilor submontane, a piemonturilor şi platourilor de luncă, fac ca si comuna Bujoreni să beneficieze de o varietate climatică corespunzătoare, cu caracteristici temperat continentale moderate şi uşoare influenţe mediteraneene în zona dealurilor şi piemonturilor. Temperaturile variază de la cele mai scăzute medii anuale de până la +1,70 C, însoţite de vânturi puternice, în zona montană, până la medii anuale mai ridicate, de 10,60 C în zona dealurilor şi piemonturilor. Precipitaţiile medii anuale oscilează, de asemenea, între 700 - 1.000 mm/m2 în zona montană şi submontană scăzând, în trepte, până aproape de 550 mm/m2 în zona piemontană şi a platourilor de luncă. Influenţele mediteraneene, care imprimă Subcarpaţilor Vâlceni şi colinelor piemontane un climat mai blând favorizează buna dezvoltare a viţei-de-vie şi castanului comestibil şi funcţionarea pe tot timpul anului a staţiunilor balneare.

Tipuri de sol

Conform Sistemului Român de Taxonomie a Solurilor (la nivel de clasă şi tip de sol) din anul 2003, pe teritoriul comunei Bujoreni putem identifica următoarele tipuri de soluri: aluvisol, vertosol, preluvosol, eutricambosol, districambosol, erodosol, faeoziom, luvosol, faeziom, litosol. Cele mai răspândite sunt aluvisolurile şi eutricambosolurile, afltate în lunca Oltului şi pe terase acestuiaVersanţii văilor cu pante de 60-70 % prezintă eroziuni puternice, până la eroziunea excesivă, eroziunea de suprafaţă alternând cu cea de adâncime. Pe firul văilor au luat naştere soluri coluviale, majoritatea puternic humificate.

Resurse naturale:

În privinta structurii geologice fundamentul este cristalin carpatic alcatuit din sisturi cristaline, granita si sedimentar-mezozoic. Dupa scufundarea acestui fundament

a aparut Marele Lac Getic în perioada Senoniana, apoi a început depunderea de sedimente ce a luat sfârsit la finalul Cuaternarului formându-se uscatul. Peste aceste depozite s-au depus diferite formatiuni cum ar fi conglomerate, gresii, marne, nisipuri. Din perioade îndepartate s-au format sub actualul spatiu al comunei Bujoreni diverse depozite cum ar fi: sub satul Malul Alb – depozite de tuf vulcanic ce a si dat numele satului, vizibil, o parte, în dealul Fedelesoiu sapat de Olt. Aceste depozite continua în adânc cu directia sud-vest si reapar la suprafata în împrejurimile Troianului la sud de Rm.Vâlcea. Cunosc aceasta de la inginerii care au forat la Malul Alb pentru a stabili locul de construire a barajului hidrocentralei de la Rm Vâlcea. Ca student la Timisoara aveam de facut un studiu geologic al comunei Bujoreni; pentru a afla mai multe m-am inprietenit cu inginerii ce tocmai forau în zona Malul Alb care foarte binevoitori, mi-au spus o parte din rezultatele obtinute. De la ei stiu ca barajul respectiv este construit pe aceste depozit e de tuf vulcanic.

Din alte surse stiu ca sub partea de Rasarit a satului Olteni se gaseste un masiv de sare ce patrunde în comuna noastra în dreptul podului de fier– satul Lunca, venind dinspre Câineni si continua spre sud-est pâna în zona Curtea de Arges iar o ramificatie spre Ocnele Mari. Aceste informatii le-am primit de la profesorul Purcarescu Petre, cercetator la Arhivele Nationale Rm.Vâlcea si arheolog. Prezenta sarii în subsolul satului Olteni este dovedita si de apa sarata din putul de la Ion Ionescu (Ion al Preotesei), acum fabrica de mobila. Un alt loc unde este apa sarata la suprafata este în punctul numit Balta Sarata fost islaz în satul Lunca unde copiii mergeau vara sa faca baie. Acum izvorul este inundat de apele lacului de acumulare Rm.Vâlcea.

Vegetaţie

Diversitatea formelor de relief şi condiţiile pedoclimatice de pe teritoriul comunei Bujoreni au favorizat dezvoltarea unei vegetaţii bogate, dispusă în etaje conform reliefului. Astfel, dealurile din jurul comunei sunt acoperite cu păduri de gorunete, gorunete- făgete şi făgete. Pădurile de gorun şi fag au cea mai mare răspândire ocupând culmile dealurilor. Pe lângă speciile dominante, ca fagul (Fagus

sylvatica) și gorunul (Quercus petraea), apar și carpenul (Carpinus betulus), teiul (Tilia cordata și Tilia platyphyllos), jugastrul (Acer campester), frasinul (Fraxinus excelsior), mojdreanul (Fraxinus ornus), ulmul (Ulmus minor), curpenul (Clematis vitalba), salcâmul (Robinia pseudocacia). Etajul de arbuști este format din: anul (Corylus avellana), lemn câinesc (Ligustrum vulgare), corn (Cornus mas), soc (Sambucus nigra), sânger (Cornus sanguinea) și iedera (Hadera helix) ca plantă agățătoare. În pădurile de fag cresc câteva specii de plante rare, endemice, cum sunt sânzienele (Galium rotundifolium) și ciucușoara (Alyssum linifolium). Vegetația ornamentală din parcurile și zonele de versant amenajate cuprind: bradul argintiu (Abies concolor), molidul (Picea abies), pinul (Pinus nigra, Pinus Sylvestris, Pinus strobus), zada (Larix decidua), arinul (Alnus glutinosa), plopul (Populus alba), salcia (Salix caprea, Salix babylonica), arțarul (Acer negundo), platanul (Platanus acerifolia), castanul sălbatic (Aesculus hypocastanum), liliacul (Syringa vulgaris), gardul viu (Buxus sempervirens), ienupărul (Juniperus communis), chiparosul (Polyanthus tuberosa) etc. Dintre plantele ocrotite ca monumente ale naturii sau specii rare, amintim câteva exemplare de zadă sau larice (Larix decidua) și Ginkgo biloba, ce se găsesc în parcul Zăvoi. Prin bogăția speciilor sale lemnoase, arbustive și ierboase, vegetația din cuprinsul orașului contribuie la crearea unui climat plăcut, aducând un plus de frumusețe și atractivitate. În parcurile și în numeroasele spații verzi din Râmnicu Vâlcea abundă panseluțele, trandafirii, garoafele, lalelele, crizantemele. În ultimii ani, în perimetrul urban s-a extins plantarea speciilor decorative, exotice, cum sunt magnoliile.

Fauna

Dintre păsările care se regasesc pe raza comuna Bujoreni amintim: privighetoarea (Luscinia megarhynchos), rândunica (Hirundo rustica), vrabia (Passer domesticus, Passer montanus), măcăleandrul (Erythacus rubecula), fâsa de pădure (Anthus trivialis), pițigoiul (Parus major), cojoaica (Certhia familiaris), scatiul (Carudelis spinus), uliul păsărelelor (Accipter nisus), cucuveaua (Athene noctua), 12

guguștiucul (Streptopelia decaoctus), pupăza (Upupa epops), ciocănitoarea (Dendrocopus major) etc. În apa Oltului și în lacurile de acumulare trăiesc diferite specii de pești: linul (Tinca tinca), crapul (Cryprinus carpio), cleanul (Leuciscus cephalus), mreana (Barbus barbus), roșioara (Scardinus erythrophtalmus), știuca (Esox cephalus), păstrăvul (Salmo trutta fario), zglăvoaca (Cottus gobio) ș.a

Floră şi faună

Dealurile din jur sunt acoperite în proporţie de 90% cu păduri. Din cele 929 specii de plante care trăiesc aici, 12 specii sunt ocrotite.

Reţeaua hidrografică

Judeţul Vâlcea dispune de o reţea hidrografică bogată, pusă în valoare, începând cu anul 1966, prin amenajarea hidro-energetică a cursurilor râurilor Olt şi Lotru.

Principalul curs de apă şi cel mai mare colector este Oltul, care străbate teritoriul judeţului de la nord la sud şi primeşte în amonte (în zona depresiunii Loviştei) apele râurilor Călineşti, Urii, Robeşti, 6 Sărăcineşti, Lotru, Valea Satului, Boia, Titeşti şi Băiaşu, iar în aval pe cele ale râurilor Muereasca, Olăneşti, Bistriţa, Olteţul şi Topologul. Râul Lotru, al doilea ca lungime a cursului de apă şi importanţă hidro-energetică, adună apele afluenţilor Voineşiţa, Latoriţa, Vasilatul şi Păscoaia.

III.1.2 Istoricul comunei

Datorită poziției sale geografice, comuna Bujoreni s-a aflat pe ruta de acces a armatelor romane conduse de împăratul Traian în cel de-al doilea război dintre Imperiul Roman și Dacia (105 – 106 d.Chr.). Pentru a-și consolida înaintarea spre cetățile dacice din munții Orăștiei, Traian a construit un drum de-a lungul Văii Oltului, presărat cu fortificații puternice. Fostul drum, Via Traianus (Calea lui Traian) pe care au trecut oștirile romane, este astăzi șoseaua E81 sau DN7, fiind totodată principala arteră de circulație a comunei. Perioada de istorie antică este atestată de siturile arheologice din perioadele dacică și romană care există pe teritoriul comunei Bujoreni.

Se stabileşte Ziua comunei Bujoreni sub denumirea de ”Fiii Satului ” în ultima duminică a lunii august a fiecărui an.

Persoanelor fizice române sau străine cu merite deosebite pe plan politic, economic, social şi cultural, precum şi altor persoane importante pe plan local, li se atribuie titlul de ”Cetăţean de onoare ”.

Criteriile pe pe baza cărora se poate acorda titlul de ”Cetăţean de onoare” sunt :

- reprezentarea demnă a intereselor generale ale colectivităţii în organele centrale şi locale ale puterii şi contribuţii deosebite la dezvoltarea unor obiective în interesul localităţii ;

- înfiinţarea unor agenţi economici sau contribuţii personale deosebite la dezvoltarea celor existenţi, cu urmări favorabile în valorificarea potenţialului economic şi a forţei de muncă din comună ;

- înfiinţarea unor obiective de interes naţional sau contribuţii personale deosebite pentru dotarea şi modernizarea celor existente ;

- crearea de lucrări deosebite pe linie de cultură sau artă românească şi universală, contribuţii deosebite la dotarea şi dezvoltarea instituţiilor culturale existente în localitate.

Persoanele care primesc titlul de ”Cetăţean de onoare” se vor înscrie în cartea de onoare a Consiliului Local Bujoreni, urmând să primească o diplomă şi o plachetă cu menţiunea ”Cetăţean de onoare”.

Retragerea titlului de ”Cetăţean de onoare” se face pentru faptele care aduc atingere demnităţii şi prestigiului colectivităţii, intereselor economice şi sociale sau culturale ale localităţii. Acordarea şi retragerea titlului de ”Cetăţean de onoare” se face prin hotărârea consiliului local la propunerea primarului.

III.1.3 Populaţie - demografie

În Comuna Bujoreni exista conform recensamant 2011, o populaţie totală de 4.410 de locuitori, distribuită în 7 sate, conform datelor statistice furnizate de Direcţia Judeţeana de Statistică a judeţului Valcea.

Codul comunei INSSE	Numele localităţii	Nr. locuitori la recensamant 2011	Suprafaţa totală - km^2	Densitate loc./km^2
168880	Bujoreni	4410	33,12	121,88
		4410	33,12	121,88

Componența etnică a comunei Bujoreni

- Români (89.7%)
- Romi (3.42%)
- Necunoscută (6.82%)
- Altă etnie (0.04%)
- Componența confesională a comunei Bujoreni
- Ortodocși (92.44%)
- Necunoscută (6.82%)
- Altă religie (0.72%)

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Bujoreni se ridică la 4410 locuitori, în creștere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 3.894 de locuitori. Majoritatea locuitorilor sunt români (89,71%), cu o minoritate de romi (3,42%). Pentru 6,83% din populație, apartenența etnică nu este cunoscută.[2] Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (92,45%). Pentru 6,83% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Dinamica populaţiei

Comuna Bujoreni are, pe baza datelor disponibile pentru anul 2017, o structură variabila, astfel de la 4410 locuitori in anul 2011, in anul 2017 creste la 5063 locuitori. Dinamica populaţiei din localitate arată cresterea populatiei tinand cont ca in perioada 2011 – 2017 populatia a crescut cu cca. 653 locuitori.

Populație	Populatie Iulie 2011	Populație Iulie 2017	Evoluție/ Regresie 2017 fată de 2011	Populatie stabila femei Iulie 2011	Populatie stabila femei Iulie 2017	Evoluție/ Regresie 2017 fată de 2011
BUJORENI	4410	5063	653	2081	2632	551

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Valcea

Astfel la nivelul anului 2017 comuna Bujoreni inregistreaza o populatie de 5063 locuitori unde 2632 sunt de gen feminin si 2431 gen masculin, in crestere fata de anul 2011.

III.1.4 Patrimoniul arhitectural şi cultural

Aşa cum se arată în Strategia Naţională pentru Patrimoniul Cultural, patrimoniul este un factor important pentru păstrarea identităţii valorilor culturale şi naţionale, de dezvoltare durabilă, coeziune şi incluziune socială" [1]. Conform aceleiaşi strategii, patrimoniul cultural se împarte în patrimoniu imobil, reprezentat de patrimoniu construit (monumente arheologice şi arhitecturale), patrimoniu cultural mobil (muzee, arhive şi colecţii) şi patrimoniu imaterial (toate acele aspecte culturale diferite ale vieţii moştenite din trecut, care definesc modul de viaţă al diferitelor societăţi).

Patrimoniu cultural imobil (patrimoniu construit)

Conform aceleiaşi strategii, „patrimoniul cultural imobil constituie cea mai valoroasă componentă a patrimoniului cultural, atât în ceea ce priveşte valoarea materială directă, cât şi în raport cu posibilitatea de inserţie a unor componente extraculturale (pg 16). Patrimoniul cultural imobil este reprezentat de monumentele istorice care, potrivit legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice sunt monumentele, ansamblurile şi siturile istorice (aşa cum fiecare dintre aceste categorii

[1] Strategia Naţională pentru Patrimoniu Cultural, pg. 5, disponibilă la http://www.cultura.ro/Files/GenericFiles/MCC-StrategiaPCN.pdf

este definită în lege), clasate în două grupe: grupa A (monumente istorice de valoare naţională şi universală) şi grupa B (monumente reprezentative pentru patrimoniul cultural local).

Pe raza comunei Bujoreni sunt construite mai multe biserici, acestea fiind monumente istorice, astfel:

Satul Bogdanesti	**Parohia Bogdanesti I "Sfintii Voievozi Mihail si Gavril "**
Satul Gura Vaii	**Parohia Bogdăneşti II "Sfantul Gheorghe"**
Satul Olteni	**Parohia "Sfantul Nicolae"**
Satul Bujoreni	**Parohia " Adormirea Maicii Domnului"**

Lista monumentelor istorice din Comuna Bujoreni

Conform Listei Monumentelor istorice aprobată prin Ordinul nr. 2314/8 iulie 2004 al Ministrului Culturii şi Cultelor comuna Bujoreni are următorul monument istoric:

Nr. Crt.	Cod LMI 2004	Denumire	Localitate	Adresa	Datare
27	VL-I-SB-09518	Asezarea romana de la Bujoreni	Sat Bujoreni, comuna Bujoreni	Malul Alb	Epoca Romana

Distribuţia monumentelor pe categorii este ilustrată în tabelul de mai jos:

Localitate	Judeţ	Nr. Monumente		Total
		Categoria A	Categoria B	
Bujoreni	Valcea	0	1	1
Total		0	1	1

Sursa: Lista monumentelor istorice, http://www.inmi.ro/lista.html

Patrimoniu cultural imaterial cuprinde ansamblul de practici, reprezentări, expresii, cunoştinţe, abilităţi, pe care comunităţile, grupurile şi indivizii le recunosc ca făcând parte din moştenirea lor culturală, transmisă din generaţie în generaţie şi

recreată în permanenţă. Patrimoniul cultural imaterial se regăseşte în special în următoarele domenii: tradiţii şi expresii orale, artele spectacolului, practici sociale, ritualuri şi evenimente festive, cunoştinţe şi practici legate de natură şi univers, artizanatul tradiţional ş.a.

Principala atracție turistică a comunei *Bujoreni* este constituită de *Muzeul Satului Vâlcean*, muzeu etnografic în aer liber.

Muzeul Satului Vâlcean este un muzeu etnografic în aer liber construit pe o suprafață de 8 hectare, deschis în anul 1974 în comuna Bujoreni, Vâlcea.

Înființat în 1969 și deschis publicului în 1974, muzeul se află la granița municipiului Râmnicu Vâlcea și comună. Pe o suprafață de 8 hectare, satul-muzeu (care cuprinde aproape 80 de construcții arhitecturale și în jur de 12000 de piese muzeistice) reconstituie imaginea funcțională a unei așezări rurale tradiționale, cu toate instituțiile sale social-culturale.

Alături de Cula Bujorenilor (numită și "cula cu scară exterioară", ctitorită în jur de 1810 de Preda Bujoreanu și inclusă în lista principalelor cule din Oltenia), Muzeul Satului Vâlcean mai cuprinde Hanul lui Bogdan (din 1889), școlile din Cacova (Stoenești) din secolul al XX-lea, Biserica de lemn (1785) în care încă se oficiază liturghii la marile sărbători, alte construcții religioase (cruci, troițe), case țărănești din județul Vâlcea mobilate și cu anexe gospodărești (cea mai veche casă având peste 200 de ani), precum și fântâni și porți specifice zonei.

Cultura

Fundația HAR (Habitat și Artă în România) din București a inițiat și desfășurat între anii 2000–2005, „Atelierele de vară de la Bujoreni", în cadrul programului „Tradiție și Postmodernitate", vizând un dialog între moștenirea culturală tradițională și cultura contemporană, în special în domeniile artelor vizuale, antropologiei, istoriei și teologiei. Simpozioanele s-au desfășurat la Muzeul Satului Vâlcean și au reunit prestigioși oameni de cultură și artiști români și suedezi.

Co-organizatori ai amplului program au fost Muzeul Județean Vâlcea, Timmerdraget – Centre for Loghouse Construction, Torsta (Suedia), Resource Group Integrator (Italia), iar parteneri au fost Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu" din București, Universitatea de Artă București, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile (România), Centrul de Studii Ortodoxe din California (S.U.A.), Institutul Național de Optoelectronică din București, Primăria Râmnicu Vâlcea, Consiliul Județean Vâlcea, filiala Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România și Teatrul Ariel din Râmnicu Vâlcea.

Obiceiurile şi tradiţiile locale

Principalele obiceiuri şi tradiţii locale sunt sintetizate în tabelul de mai jos

Obicei/ Tradiţie	**Descrierea**
Colindeţele	Începând cu noaptea de 23 spre 24 Decembrie, de la miezul nopţii şi până la revărsatul zorilor, uliţele satelor răsuna de glasul micilor colindători, care merg din casă-n casă şi strigă la ferestre luminate. Cu acest prilej, gazda le împarte colindeţe: covrigi, nuci, mere, colăcei.
Sorcova, Steaua,	Sunt obiceiuri specifice sărbătorilor de iarnă, când

Pluguşorul	copiii se duc cu sorcova, steaua şi pluguşorul, iar gospodarii comunei le dau bani şi dulciuri în schimbul urărilor de an nou.
Transhumanţa	Urcatul şi coborâtul oilor de la munte, plecarea lor din sat spre diferite regiuni din ţară, este marcată şi ea prin diverse manifestări, de această dată prin anumite activităţi de muncă (iernatul, tunsul oilor, formarea târlelor ş.a.)
Sânzienele	Cu această ocazie, în sat se adună flori de sânziene, se împletesc coroniţe (câte fete în casă, atâtea coroniţe). Bătrânele adună flori de sânziene, le leagă snop, le stropesc cu apă la fântână sau la ţuţul şi le leagă în podul casei. Fetele se duc la fântână, se stropesc cu apă împreună cu băieţii, aduc coroniţele acasă şi le pun la icoane, să le aducă noroc şi să le apere de rău.

Sursa: Primaria Bujoreni

III.1.5 Economie locală

III.1.5.1 Repartizarea populaţiei salariate

În comuna Bujoreni se dezvoltă şi se desfăşoară activităţi economice legate de producţie, cercetare, comerţ şi prestări servicii în diverse domenii precum pomicultura, legumicultura, morărit şi panificaţie, creşterea animalelor sau prelucrarea lemnului.

În comuna *Bujoreni* se dezvoltă și se desfășoară activități economice legate de producție, cercetare, comerț și prestări servicii în diverse domenii precum pomicultura, legumicultura, morărit și panificație, creșterea animalelor sau prelucrarea lemnului. *Stațiunea de Cercetare și Dezvoltare Pomicolă* din comuna *Bujoreni*, singura de acest fel din zona Oltenia, deține unica bancă de gene

pentru nuc, alun, castan și prun din România. Stațiunea creează soiuri de pomi a căror faimă a devenit internațională, având clienți pomicultori din Italia și Polonia.

Infrastructura comunei *Bujoreni* a fost îmbunătățită în anul 2007 prin refacerea unui drum de acces.

Numărul de locuitori ai comunei *Bujoreni* este în creștere datorită dezvoltării pieței imobiliare care duce la apariția a tot mai mulți proprietari de noi case și vile.

III.1.5.2 Agricultură

Profilul dominant al agriculturii comunei il constituie pomicultura si cresterea animalelor. A scazut mult septelul de animale (ovine si bovine) detinut in gospodariile individuale. De interes naţional şi integrată în politicile şi planurile de dezvoltare ale Uniunii Europene, cultura cerealelor este puternic influenţată de condiţiile meterologice, de competiţia cu ţările terţe UE şi de politicile naţionale de subvenţionare a producţie agricole.

Activitati specifice zonei:

- Pomicultură
- Creşterea animalelor
- Legumicultură

Cultivarea terenurilor

Majoritatea terenurilor agricole se încadrează la categoria de fâneţe şi plantaţii de pomi fructiferi, urmate (la distanţă mare) terenurile arabil.

Creşterea animalelor

La nivelul localitatii, se înregistrează scăderi ale efectivelor de animale la aproape toate categoriile. De remarcat scăderile masive în cazul efectivului de bovine (toate categoriile) şi ecvidee. Singurele creşteri sunt înregistrate la categoria găini ouătoare, capre şi stupi.

Restrângerea fermelor de animale din sistemul colectivist şi dificultatea desfacerii produselor animaliere au condus la diminuarea drastică a producţiei zootehnice la nivelul teritoriului.

În acest moment, creşterea animalelor se face în gospodării proprii, majoritatea pentru consum intern. Producţia locală nu este suficientă nici pentru asigurarea nevoilor de carne în teritoriul Comunei Bujoreni şi nu se pune problema producţiei pentru comercializare către alte teritorii sau măcar către piaţa de desfacere a municipiului Ramnicu Valcea.

Cultivarea legumelor: Cultura legumelor a constituit una din primele activităţi practice ale omului. Pe măsura dezvoltării societăţii s-au dezvoltat continuu cunoştinţele şi metodele de cultivare a plantelor legumicole. În felul acesta legumicultura s-a consolidat ca o ştiinţă de sine stătătoare, desprinzându-se de fitotehnie, din care face parte în sens larg.

Valoarea economică a fermelor

În Uniunea Europeană, mărimea exploataţiilor agricole este caracterizată prin 2 indicatori: *dimensiunea fizică,* exprimată prin numărul de hectare suprafaţă agricolă utilizată (**SAU**) şi *dimensiunea economică,* exprimată prin numărul de unităţi de dimensiune europene (**UDE**). O unitate de dimensiune europeană corespunde unei anumite sume de marjă brută standard (**MBS**), exprimată în moneda unică (ECU sau EURO). Această sumă se actualizează periodic la inflaţie. De exemplu, în anul 1980 o UDE valora 1000 ECU, în 1982, 1100 ECU, iar în prezent, 1200 Euro. Practic, o UDE echivalează cu aproximativ 5,7 hectare cultivate cu grâu.Anchetele efectuate de Reţeaua de Informaţii Contabile Agricole (RICA) în fiecare an, în ţările membre ale UE, demonstrează clar ca *exploataţiile agricole mai mari sunt mai eficiente.* Rezultatele economice obţinute de exploataţiile care se situează în clasele superioare de dimensiune economică (mai mult de 40 UDE) sunt categoric mai mari decât cele obţinute de exploataţiile din clasele inferioare (mai puţin de 8 UDE). Este posibil ca acest adevăr sa fie valabil şi în teritoriul nostru.

Într-un document de analiză realizat de dl. Alexandru Tofan (*Dimensiunea economică a exploataţiilor agricole*), se subliniază că politica de concentrare a producţiei agricole trebuie axată îndeosebi pe creşterea dimensiunii economice a exploataţiilor. Cum măsurile de sporire a dimensiunii fizice sunt dificil de aplicat în România, rămâne varianta intensificării producţiei şi sporirii randamentelor obţinute.

O soluţie pentru eficientizarea producţiei agricole din teritoriu, este comasarea exploataţiilor agricole sau constituirea de asociaţii agricole sau grupuri de producători, care să se concentreze pe creşterea productivităţii.

Produse tradiţionale

Pe teritoriul localitatii Bujoreni nu sunt înregistrate produse agricole sau alimentare tradiţionale. Nu se cultivă în sistem ecologic.

Structura teritorială a economiei

Pe teritoriul comunei îşi desfăşoară activitatea mai multe societăţi comerciale în număr de 313, o farmacie, două agenţii poştale, Consiliul local şi Primăria locală, Postul de Poliţie din satul Olteni.

Toate instituţiile social-culturale care funcţionează pe raza administrativ – teritorială a comunei Bujoreni sunt sub autoritatea Consiliului Local al comunei Bujoreni, jud. Vâlcea.

Cei mai importanti agenti economici de pe teritoriul comunei sunt:

Denumire	Domeniu de activitate	Număr de angajați	Cifra de afaceri 2008	Principalele produse comercializate	Principalele locuri de comercializare/distribuție
S.C AGROTRANSPORT S.R.L	Inchirierea si subinchirierea bunurilor imobiliare proprii sau inchiriate	6	2 163 575	Inchirierea si subinchirierea bunurilor imobiliare	Bujoreni, Rm. Valcea
S.C DIANA S.R.L	Industria alimentara	690	167 641 583	Fabricarea produselor din carne (inclusiv din carne de pasare)	Jud. Valcea
S.C SORCETI SPEDITION S.R.L	Inchirierea si subinchirierea bunurilor imobiliare proprii sau inchiriate	28	5023635	Inchirierea si subinchirierea bunurilor imobiliare	Jud. Valcea
S.C REMAT VALCEA S.R.L	Recuperarea materialelor reciclabile sortate	79	130 028 509	Fier si alte materiale reciclabile	Jud. Valcea
S.C MARVI	Alte activitati	49	1 247 417(200	Transport	Jud. Valcea

LOGISTIC S.R.L	anexe transporturilor		9)		

Sursa: Primaria Bujoreni

Activităţile economice specifice comunei sunt: comerţ, prestări servicii diverse, cu preponderenţă în domeniul exploatării terenurilor agricole, creşterea animalelor şi altele.

Serviciile publice ale comunei se organizează de către consiliul local, în principalele domenii de activitate, potrivit specificului şi nevoilor locale, cu respectarea prevederilor legale şi în limita mijloacelor financiare de care dispune. Consiliul local aprobă regulamentele de organizare şi funcţionare a serviciilor publice, stabileşte competenţele, atribuţiile şi salarizarea personalului, în condiţiile prevazute de lege şi regulamente. Personalul din serviciile publice locale şi aparatul consiliului au statut de funcţionar public şi nu poate fi membru al unui partid politic sau al unei formaţiuni politice.

Rangul satului Olteni, jud. Vâlcea, sat de reşedinţă al comunei Bujoreni este de rangul II, în conformitate cu prevederile Legii nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional –Sectiunea a-IV-a – Reţeaua de localităţi. Trecerea localităţilor de la un rang la altul se face prin lege, la propunerea consiliului local, cu consultarea populaţiei prin referendum şi a instituţiilor implicate

III.1.6 Servicii şi infrastructură medico-socială

Educaţie

În comuna Bujoreni funcţionează o scoala primara, o scoala gimnaziala şi 4 gradiniţe. Rețeaua școlară este aprobată anual prin Hotărâre de consiliu local. Pentru anul școlar 2021 -2022, aceasta a fost aprobată prin H.C.L nr.68/2020.

De asemenea, în comuna Bujoreni funcţionează un Cămin Cultural, acesta fiind Satul Olteni, precum şi Biblioteca publică locală din satul Olteni.

Pentru gradinita in anul 2020-2021 au fost inscrisi 84 de copii, numarul acestora crescand.

Sănătate

În comuna Bujoreni funcţionează un cabinet medical individual – medic de familie. Personalul de specialitate este format din : un medic şi două cadre cu studii medii, care asigură asistenţa primară la nivelul localităţii. Activitatea medicală s-a desfăşurat în localul dispensarului medical sat Bogdăneşti, în incinta imobilului-clădire aparţinând domeniului public al comunei Bujoreni.

Cel mai apropiat spital este cel din Municipiul Ramnicu Valcea, care asigură asistenţă medicală pentru toata zona judeţului Valcea si judetele limitrofe.

Comuna Bujoreni este o localitate periurbana aflata la limita cu orasul Ramnnicu Valcea, serviciile mdicale sunt asigurate de infrastructura judeteana reprezentata de Spitalul Municipal Ramnicu Valcea.

Unitatea sanitară furnizează servicii medicale clinice, ambulatorii şi spitalizare de zi pentru: medicină internă, chirurgie generală, ORL, ortopedie, traumatologie, bloc operator, obstetică-ginecologie, cardiologie, neurologie, Ati, urologie, oftalmologie, psihiatrie, neonatologie, dermato-venerologie şi pediatrie.

Infrastructura culturala:

Viaţa culturală se sprijină pe instituţii cu o veche tradiţie, care contribuie la ridicarea nivelului spiritual şi de educaţie a cetăţenilor: Biserica, şcoala, căminul cultural găzduiesc festivităţi organizate cu ocazia diverselor sărbători, începerea anului şcolar, sărbători de iarnă, etc.

III.1.7 Activităţi sociale şi instituţii locale

Administraţie locală

Denumirea serviciilor, birourilor şi compartimentelor care alcătuiec organigrama primăriilor comunelor, respectiv oraşului analizat, este tipică pentru orice primărie din România (impozite şi taxe, registru agricol, fond funciar, asistenţă socială, etc.). Faptul că ele sunt organizate uneori ca servicii, alteori ca birouri, depinde de complexitatea sarcinilor şi activităţilor, de numărul de locuitori arondaţi, precum şi de viziunea asupra acestora, a factorilor care decid organizarea activităţii în cadrul primăriilor.

Serviciile de utilitate publică, asigurate de primării, prin compartimente proprii sau prin contractarea către operatori privaţi sunt:

- iluminat public;

- salubrizare;
- alimentare cu apă;
- transport şcolar;
- asistenţă socială;
- poliţie comunitară şi ordine publică;
- serviciu pentru situaţii de urgenţă;
- transport local.

La nivelul anului 2021, în Comuna Bujoreni personalul angajat în structurile administrative este de 21 persoane, din care 12 funcţionari publici şi 7 personal contractual si 2 demnitari publici.

Distribuţia personalului, după numărul de locuitori şi sate arondate, arată următoarea situaţie:

Localitate	Total personal	Funcţionari publici	Personal contractual	Nr. Sate	Populaţie localitate	Nr. mediu de locuitori/un angajat
Bujoreni	31	12	7	7	5238	238
TOTAL	31	12	7	7	5238	238

Sursa: Primaria Bujoreni

III.2 PARTEA a II-a. ANALIZA SWOT

Dezvoltarea pe termen mediu si lung a unei localitati nu poate fi conceputa si nici realizata fara o strategie coerenta bazata pe studierea potentialului si a resurselor de orice fel existente in localitatea respectiva si in urma analizei profunde a oportunitatilor si amenintarilor, a factorilor care pot influenta dezvoltarea teritoriului in perspectiva urmatorilor 5-7 ani. In urma analizei SWOT se poate decide daca

localitatea ii poate indeplini obiectivele din strategie, și în ce condiții. Astfel că, în urma analizei situației generale și specifice a localității Bujoreeni s-a conturat urmatoarea analiza SWOT:

III.2.1 Teritoriul (caracteristici geografice, patrimoniu de mediu)

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Geografie şi patrimoniu de mediu	**Geografie şi patrimoniu de mediu**
Nu este o zonă supusă catastrofelor naturale; Bazinul hidrografic din localitate contribuie şi el la calitatea solurilor; Zona de deal în care se situează favorizează cultura cerealelor;	Vegetaţia ierboasă naturală are o componentă floristica săracă şi este folosită, în general, pentru păşunat; Temperaturile mari din sezonul cald, împreună cu lipsa precipitaţiilor favorizează perioade de secetă; Comparativ cu alte localitati cu potential turistic recunoscut, zona este mai putin atractivă; Infrastructura rutieră slab dezvoltată; Există zone cu soluri acide, care au fertilitate scăzută;
Protecţia mediului	**Protecţia mediului**
Derularea Masterplanului privind colectarea deseurilor la nivel de judet. Nu exista poluatori industriali pe teritoriul comunei. Calitatea relativ buna a aerului,a	Educaţia ecologică foarte scăzută la nivelul populaţiei; Neimplicarea societăţii civile în problemele de mediu ale comunităţii precum şi lipsa ONG-urilor active în domeniul protecţiei mediului

apei,cadru natural variat; Clima cu caracteristici temperat continentale moderate şi uşoare influenţe mediteraneene în zona dealurilor şi piemonturilor. La nivelul comunei Bujoreni nu exista canalizare astfel se doreste a se infiinta retea de canalizare menajera si modernizare retea de alimentare cu apa in comuna prin accesarea fondurilor europene.	Nu există practică de colectare separată şi sortare a deşeurilor; Se aruncă deşeuri peste tot, nu se aplică amenzi şi când se aplică, sunt foarte greu de colectat; Raul Olt produce erodări de maluri, care pot produce inundaţii; Existenta unor factori de risc naturali: inundatii,incendii de padure.
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
Protecţia mediului	**Protecţia mediului**
Promovarea agriculturii ecologice. Dezvoltarea zonelor rurale si protejarea mediului inconjurator-impadurirea terenurilor degradate, eliminarea eroziunii si curatarea cursurilor de apa-prin accesarea fondurilor structurale. Reamenajarea si extindrea spatiilor verzi. Implicarea tinerilor in munca de voluntariat pentru curatarea localitatii. Finantari guvernamentale si europene pentru proiecte de mediu	Cerinţe nerealiste, necoordonate, în ceea ce priveşte managementul deşeuri (s-a cerut închiderea spaţiilor de depozitare a deşeurilor din mediul rural, fără a se implementa soluţii alternative de gestionare); Schimbarile climaterice-ploi care genereaza inundatii. Deteriorarea calitatii apei in conditiile in care evacuarile de apa uzata nu sunt controlate. Degradarea cadrului natural in cazul in care dezvoltarea urbanistica nu este controlata.

si in domeniul energiei regenerabile.	Mentalitatea de indiferenta a populatiei fata de protectia mediului.

III.2.2 Patrimoniu cultural

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Organizarea mai multor evenimente culturale in cadrul scolilor din localitate. Camin Cultural modernizat prin programul CNI. Principala atracţie turistică a comunei Bujoreni este constituită de Muzeul Satului Vâlcean, muzeu etnografic în aer liber.	Patrimoniu arhitectural nu este foarte bogat; Patrimoniul care există nu este întreţinut; Resurse financiare insuficiente ale autorităţiei publice locale pentru punerea în valoare a patrimoniului cultural; Pierderea specificităţii arhitecturale datorită intervenţiilor greşite de reabilitare ; Meşteşuguri pe cale de dispariţie- foarte puţine meşteşuguri mai sunt practicate în momentul de faţă; Există muzeu la nivelul comunei; Nu se mai păstrează şi valorizează arhitectura tradiţională; Pierderea importanţei căminelor

	culturale, ca spaţii de emanaţie culturala;
OPORTUNITĂTI	**RISCURI**
Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Valcea derulează activităţi variate, pentru promovarea patrimoniului cultural în judeţ; Existenţa unor programe de manifestări culturale, organizate de Biblioteca Judeteană Valcea, Muzeul Judetean Valcea.	Lista monumentelor istorice nu este adusă la zi; Restaurarea şi punerea în valoare a patrimoniului arhitectural nu este o prioritate la nivel naţional; Lipsa unor programe de responsabilitate socială, din partea agenţilor economici importanţi .

III.2.3 Populaţie

PUNCTE TARI	**PUNCTE SLABE**
Sunt organizate evenimente culturale cu specific local; Scolile sunt dotate cu computere, dintre acestea cca. 30% sunt conectate la internet - şi se utilizează; Există biblioteca, numai că nu este suficient promovata; Gradul de promovabilitate de la şcoala generală este de peste 90%;	Structură demografică favorabilă. Spor natural negativ, natalitate crescuta; Densitate crscuta a populaţiei; Grad de ocupare crescut; Somaj ridicat (în special în rândul tinerilor); Confort scăzut, lipsă utilităţi; Dotare insuficientă a şcolilor cu echipamente, infrastructură IT;

Gradul de promovabilitate în sistemul superior este de până în 3%.	Lipsa cluburilor copiilor, cu activităţi extraşcolare/extracuriculare; Cadre didactice navetiste; Cadre medicale cu program de "navetişti"; Lipsă centre de zi pentru persoane defavorizate (de ex. vârstnici); Venituri scăzute ale populaţiei conduc la abandonarea şcolii (nu se mai înscriu la liceu);
OPORTUNITĂTI	**RISCURI**
Descentralizarea învăţământului, creştere rolului admistraţiilor locale în procesul educaţional; Descentralizarea sistemului medical, sistemul coplăţii (poate creşte calitatea serviciului medical). Posibilitatea accesarii unor programe guvernamentale si europene de finantare pentru reconversie profesionala si crearea de noi locuri de munca pentru someri. Existenta unor exemple de reusita al unor localnici cu initiativa.	Natalitatea in crestere. Reducerea ponderii populatiei active si implicit a persoanelor calificate. Cresterea ponedrii "muncii la negru"cu efecte negative asupra economiei locale si asistentei sociale. Sistemul coplăţii în sistemul sanitar (poate să afecteze starea de sănătate a populaţiei). Deprecierea calitatii vietii poate duce la cresterea delicventei.

III.2.4 Economie locală

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Agricultura	**Agricultura**
Suprafaţa agricolă este relativ mare; Peste 50% din terenul productiv este lucrat în arendă, demonstrând un interes real al locuitorilor si societătilor comerciale de a se ocupa de agricultură; Există spaţii de depozitare a cerealelor în sectorul privat ; Există asociaţie a crescătorilor de animale;	Grad redus de asociere a proprietarilor agricoli; Nu sunt spaţii de depozitare pentru legume, producătorii îşi desfac produsele singuri; Nu se folosesc instalaţii de irigare; Preţuri nerentabile la produsele agricole; Costul îngrăşămintelelor, pesticidelor este mult prea mare pentru producători; Nu sunt multe puncte de colectare a fructelor. Imbatranirea fortei de munca in agricultura.
Întreprinderi Mici si Mijlocii	**Întreprinderi Mici si Mijlocii**
Există forţă de muncă locală. **Comert divers**	Putine societăti comerciale; Slabă reprezentare a activitătii comerciale; Majoritatea produselor comercializate (inclusiv cele alimentare), aduse din

	afara localitatii; Oferta de servicii pentru populatie foarte scăzută.
Potential turistic	**Potential turistic**
Festivalul organizat cu ocazia zilei localitatii reprezinta atracţie turistica; Punerea în valoare a pădurii – cicloturism, într-un mediu sănătos.	Oferta turistică a localitatii slab dezvoltata. Conform Ordonanta de urgenta nr. 142 din 28 octombrie 2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului naţional Secţiunea a VIII-a - zone cu resurse turistice, anexa nr.1 Comuna Bujoreni se regaseste cu un potential de resurse naturale si antropice mare.
OPORTUNITĂTI	**RISCURI**

Infiinţarea unor centre de consultanţă agricolă; Condiţii favorabile de obţinere a produselor ecologice, ce pot fi exportate în condiţii deosebit de avantajoase; Cererea de produse ecologice de către unităţi de procesare şi consumatori din afara regiunii; Facilităţi legislative privind arendarea suprafeţelor agricole; Credite şi programe de finanţare pentru turism, agricultura, silvicultura; Existenta unor programe de finantare a spatiului rural si a agriculturii –surse de finantare europeana. Infiinţare centru de colectare şi valorificare a produselor vegetale şi animale.	Concurența cu produsele agricole importate din Uniunea Europeană – prețuri mai mici, calitate care se încadrează în standardele cerute pe piață; Dificultatea de a intra pe piață cu producție în cantități mici. Principalele modalități de aprovizionare a populației cu produse alimentare și agricole sunt prin sistemul supermarketurilor și hipermarketurilor și acestea solicită contracte la prețuri mici și volume mari, constante; Criza economică; Îmbătrânirea forţei de muncă; Nu există susţinere în politicile naţionale pentru susţinerea produselor locale; Accesarea dificilă a proiectelelor pe PNDR; Lipsa spiritului antreprenorial şi asociativ.

III.2.5 Instituţii locale şi bilanţul politicilor de dezvoltare întreprinse în teritoriu

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
Existenţa paginii de internet pentru promovare, comunicare, transparenţă decizională; Experinţa acumulată din dezvoltarea şi derularea de proiecte locale (de infrastructură, educaţie etc.); Existenţa evenimentelor locale ajută la promovarea în exterior, la creşterea coeziunii membrilor comunităţilor din teritoriu (Ziua comunei, Ziua eroilor, Ziua nationalã a României, Ziua Eminescu, 8 martie, Ziua copilului, Ziua armatei etc.); Existenţa strategiilor de dezvoltare locală – constituie un punct de plecare pentru alte proiecte şi punct de temelie pentru dezvoltarea durabilă; Parteneriatele cu diverşi actori locali (ONG-uri, actori economici).	Puţini bani alocaţi pentru bugetele locale; Relaţia dintre ONG-uri şi primării - nu există deschidere din ambele părţi; Nu există suficient personal ptr.realizarea tuturor sarcinilor - organigrame reduse ce obligă crearea de funcţii prin cumul; Lipsa personalului instruit din primărie; La construcţia bugetului nu se alocă bani pentru cursuri de instruire pentru angajaţi; Nu sunt proiecte pentru dezvoltarea resurselor umane; Nu au fost accesate mai multe fonduri;
OPORTUNITĂŢI	**RISCURI**
Programul pentru Dezvoltarea Capacităţii Administrative (cursuri pentru angajaţii primăriei); Inspiraţie din alte exemple de proiecte	Lipsa personalului care să gestioneze fondurile structurale; Lipsa proiectelor de dezvoltare a resurselor umane care duce la

implementate deja în ţară si în afara tării; Aderarea la structuri asociative: schimb de experienţă, comunicare, socializare, descoperire de lideri;	degradarea politicii demografice şi generează migraţia către oraş; Influenţa factorului politic.

III.3 PARTEA a III – a.

DEZVOLTARE STRATEGICA A COMUNEI BUJORENI

III .3.1.MISIUNE, VIZIUNE, OBIECTIVE STRATEGICE

MISIUNE: Dezvoltarea armonioasa si durabila a comunei Bujoreni.

VIZIUNE: Comuna Bujoreni – **„ O comună dinamică, confortabilă, atractivă!"**.

OBIECTIV GENERAL: Comuna Bujoreni – o comuna care va avea „CEVA DE SPUS" la nivel regional.

OBIECTIVE SPECIFICE:

1. Dezvoltarea si modernizarea infrastructurii fizice si sociale respectând principiile dezvoltării durabile.
2. Consolidarea mediului de afaceri
3. Dezvoltarea resurselor umane, cresterea ocupării si a incluziunii sociale
4. Dezvoltarea turismului prin valorificarea potentialului zonei
5. Dezvoltarea capacitătii administratiei publice locale
6. Stimularea dezvoltării comunei prin parteneriate zonale

III.4. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

Nr. crt.	Denumirea investitiei	Stadiul lucrarii	Sursa de finantare	Responsabil	Termen
1.	Construire si dotare sediu primarie	Propunere proiect	Buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
2.	Construire poduri in satul Bujoreni	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
3.	Construire pod in satul Gura Văii	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
4.	Modernizare si extindere iluminat public	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
5.	Modernizare drumuri comunale si locale	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
6.	Asfaltare drumuri comunale si locale	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
7.	Constructie complex administrativ-cultural Olteni	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
8.	Modernizarea si extinderea aleilor pietonale si trotoarelor	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
9.	Programe educationale privind mediul	Propunere proiect	Buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
10.	Investitii in sisteme de producere a energiei electrice si termice din surse regenerabile	Propunere proiect	Fonduri europene	Comuna Bujoreni	2021-2027
11.	Renovarea cladirilor publice si amenajari de parcari, piete, spatii pentru organizarea targurilor si a altor evenimente publice	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
12.	Amenajare zone de agrement in comuna Bujoreni	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
13	Achizitionare utilaje situatii de urgenta	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027

14.	Infiintarea, amenajarea spatiilor publice de recreere pentru populatie (parcuri, spatii de joaca etc.)	Propunere proiect	Fonduri europene	Comuna Bujoreni	2021-2027
15.	Realizarea cadastru domeniul public al comunei Bujoreni	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
16.	Realizarea cadastru domeniul privat al comunei Bujoreni	Propunere proiect	Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
17.	Extindere si racordare retea de canalizare	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
18.	Extindere si modernizare retea de apa potabila	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
19.	Infiintare retea distributie gaze naturale	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
20.	Infiintare centru socio-medical	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
21.	Extindere si modernizare retea de canalizare menajera si retea de alimentare cu apa in comuna Bujoreni	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
22.	Dotare serviciu social	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027
23	Reducerea numarului de persoane aflate in risc de saracie sau excluziune sociala din comunitatile marginalizate din zona rurala in comuna Bujoreni	Propunere proiect	Fonduri europene Buget de stat, buget local	Comuna Bujoreni	2021-2027

III.5. Surse de finantare pentru Portofoliu – GAL/PNDR/PNDL/POCU/POR:

Pentru realizarea portfoliului de proiecte pe langa bugetul local de venituri si cheltuieli care este insuficient pentru satisfacerea necesitatii Comunei Bujoreni, astfel se pot accesa surse de finantare dupa cum urmeaza:

- **P.N.D.R (Programul national de dezvoltare rurala);**
- **P.N.D.L (Programul national de dezvoltare locala);**
- **G.A.L (Grupul de actiune locala);**
- **A.F.M (Administrația Fondului pentru Mediu).**
- **POCU (Programul Operațional Capital Uman)**
- **POR (Programul Operațional Regional)**

1. Fonduri Uniunea Europeana disponibile prin A.F.I.R la nivel national: Conform HOTĂRÂRE nr. 226 din 2 aprilie 2015 privind *„stabilirea cadrului general de implementare a măsurilor programului naţional de dezvoltare rurală cofinanţate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală şi de la bugetul de stat”* – art.1: *„Obiectul prezentei hotărâri îl constituie stabilirea cadrului general privind depunerea, evaluarea, selecţia, contractarea, achiziţiile publice, plata, controlul şi monitorizarea, aferente proiectelor cofinanţate din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, denumit în continuare FEADR, şi de la bugetul de stat, prin Programul Naţional de Dezvoltare Rurală, denumit în continuare PNDR 2014-2020, pe întreaga perioadă de implementare a programului”.*

La nivelul Comunei Bujoreni se pot accesa prin intermediul programului PNDR 2014 – 2020 urmatoarele masuri - submasuri:

- ***Măsura 7- Servicii de bază şi reînnoirea satelor în zonele rurale***

- *Submăsura 7.2 - Investiţii în crearea și modernizarea infrastructurii de bază la scară mică;*

- *Submăsura 7.6 - Investiţii asociate cu protejarea patrimoniului cultural.*

2. **Fonduri Uniunea Europeana disponibile prin G.A.L:** grup de acţiune locală, denumit în continuare G.A.L - reprezintă un parteneriat local, alcătuit din reprezentanţi ai instituţiilor şi autorităţilor publice locale, ai sectorului privat şi ai societăţii civile, constituit potrivit prevederilor Ordonanţei Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociaţii şi fundaţii.

Comuna Bujoreni este membra a Asociaţiei Grupul de Acţiune Locală *"Castra Traiana"*, care este o entitate ce reprezintă un parteneriat public–privat, care reuneşte 32 de parteneri (organizaţii non-guvernamentale, administraţii publice locale şi societăţi comerciale) din 11 localităţi aparţinând zonei de nord a Judeţului Vâlcea şi Judeţului Argeş. Localităţile implicate în cadrul GAL "Castra Traiana" sunt: Berislăveşti, Brezoi, Bujoreni, Dăeşti, Mălaia, Muereasca, Perişani, Racoviţa, Săl ătrucel, Şuici (Argeş), Voineasa.

3. **Fonduri nationale disponibile prin OG 28/2013;** reprezintă sursa principală de finanţare pentru infrastructura locală şi are la bază principiul conform căruia în fiecare localitate din ţară trebuie să fie asigurat un set minim de servicii publice (10S), în domeniile: sănătate, educaţie, apă – canalizare, energie termică şi electrică, inclusiv iluminat public, transport / drumuri, salubrizare, cultură, culte, locuire şi sport.

Programul Naţional de Dezvoltare Locală, coordonat de Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice, stabileşte cadrul legal pentru implementarea unor proiecte de importanţă naţională, care susţin dezvoltarea regională prin realizarea unor lucrări de infrastructură rutieră, tehnico-edilitară şi socio-educativă.

Obiective de investiţii:

Obiectivele de investiţii care pot fi finanţate în cadrul programului trebuie să vizeze lucrări de realizare / extindere / reabilitare / modernizare, respectiv dotare, pentru unul dintre următoarele domenii specifice:

- sisteme de alimentare cu apă şi staţii de tratare a apei;
- sisteme de canalizare şi staţii de epurare a apelor uzate;

- unităţi de învăţământ preuniversitar, respectiv: grădiniţe, şcoli generale primare şi gimnaziale, licee, grupuri şcolare, colegii naţionale, şcoli profesionale, şcoli postliceale, unităţi de învăţământ special de stat;
- unităţi sanitare;
- drumuri publice clasificate şi încadrate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, ca drumuri judeţene, drumuri de interes local, drumuri comunale şi/sau drumuri publice din interiorul localităţilor;
- poduri, podeţe sau punţi pietonale;
- obiective culturale de interes local, respectiv biblioteci, muzee, centre culturale multifuncţionale, teatre;
- platforme de gunoi;
- pieţe publice, comerciale, târguri, oboare;
- modernizarea bazelor sportive;
- sediile instituţiilor publice ale autorităţilor administraţiei publice locale, precum şi a instituţiilor publice din subordinea acestora;
- infrastructura turistică dezvoltată de autorităţile publice locale ca instrument de punere în valoare a potenţialului turistic local, pentru obiectivele de investiţii aflate în proprietatea publică sau privată a unităţilor administrativ-teritoriale sau în administrarea acestora.

4. A.F.M (Administrația Fondului pentru Mediu): beneficiari ai finanțărilor pentru acest tip de proiecte sunt Unități Administrativ Teritoriale (UAT-uri). Cheltuielile eligibile constau în: realizarea de stații de epurare, rețele de canalizare, stații de tratare apă, rețele de distribuție apă, rețele de alimentare cu apă pentru UAT-uri cu populație de peste 2000 locuitori.

III.6. CONCLUZIE: Sustinerea obiectivelor specifice necesită o abordare complexă care să asigure complementaritatea si coerenta cu programele judetene, nationale sau europene de finantare.

IV. Bibliografie

1. Directia Judeteana de Statistica Valcea;

2. Site-ul Ministerului Dezvoltarii Regionale si Administratiei Publice;

3. Site-ul Ministerului Agriculturii si Dezvoltarii Rurale;

4. Planul National Strategic pentru Dezvoltare Rurala 2007-2013;

5. Strategia Nationala pentru Dezvolatre Durabila a Romaniei Orizonturi 2013-2020-2030;

6. Planul de Dezvoltare Regionala 2014-2020 al regiunii Sud Vest Oltenia;

7. "Recensamantul Populatiei si al Locuintelor"-INS;

8. "Recensamantul General Agricol 2010"-INS;

9. Cadru Strategic Comunitar pentru perioada 2014-2020;

10. Strategia Europa 2020;

Pentru documentare au fost de asemenea consultate următoarele site-uri şi resurse web :

www.cjvalcea.ro

www.culturadata.ro

www.worldbank.org.ro

www.calificativ.ro

www.cultura.ro

www.valcea.insse.ro

www.anofm.ro

www.apmag.ro

www.natura2000.ro

www.eu-territorial-agenda.eu